

BRASSÓI LAPOK

Főszerkesztő: SZELE BÉLA dr.

POLITIKAI NAPILAP

Felelősszerkesztő: KOCSIS BÉLA

ÁRA:	AZ ELŐFIZETÉS ÁRA HELYBEN:	AZ ELŐFIZETÉS ÁRA VIDÉKRE:	SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL ÉS NYOMDA:	ELŐFIZETÉSI ÁRAK KÜLFÖLDRE:	KÖNYV SZÁM KÜLFÖLDRE:	ÁRA:
2 LEI	Évente 840 lei Félévre 420 "	Évente 400 lei Félévre 200 "	BRASSÓV-BRASSÓ, KAPU-UCCA 54-56. SZÁM. TELEFONSZÁMOK:	Negyedévre 200 lei Félévre 400 lei	Csehszlovákia 1 c. K. Jugoszlávia 2 din.	2 LEI
Bukarestben 2-30 LEI	Negyedévre 90 " Havonta 30 "	Negyedévre 100 " Havonta 36 "	SZERKESZTŐSÉG 177. KIADÓHIVATAL ÉS NYOMDA 82. SZ. Hirdetéseket a kiadóhivatalon kívül minden nagyobb bel- és külföldi hirdető iroda eredeti díjazás szerint vesz fel.	A portódíjak emelése esetére az előfizetési díj emelésének jogát fenntartjuk magunknak	Magyarország 10 m. K. Ausztria 1000 c. K. Németország 50 M.	Bukarestben 2-30 LEI

XXIX. ÉVFOLYAM.

BRASSÓV-BRASSÓ, 1923. június 15. (Péntek)

131. SZÁM

Két izgató esemény

Kialakulására vár az európai közvélemény. Az egyik a bulgár forradalmi robbanás, mely egészen váratlanul, vulkanikus erővel tört ki, a másik a jóvátétel ügyének londoni tárgyalása, melyet a kísérletek és kapkodások végnélküli sora előzött meg.

A zajosabb, a hevesebb, a rendkívül libb a kevésbé fontos és kevésbé veszedelmes Bulgária legújabb ország, ma még csak önmagát püszíthatja, önmagát emésztheti. Hiába csapták el, s talán ölték is meg Sztambulinszkyt és börtönözték be a miniszterétársait, s hiába az öldöklés, a gyújtogatás, az ellenforradalmi reakció, és rémület, Bulgária eme véres belső válsága nem válhatik nagy európai égés veszedelmévé.

Nehéz is megérteni azt a riadt izgalmat, mely Jugoszlávia kormányzó férfait eltölti, s azokat a lázas nyilatkozatokat és készüléteket, melyeket a bulgáriai eseményekkel kapcsolatban tettek. Még ha nem volna is legnagyobb belső ellentét a kiábrándult, a bulgár forradalom, ha tény volna is az, hogy Sztambulinszky az antant híveként a béke irányát, ellenségei és ellenfelei a szovjet és kemál barátjaként a háborúért követik, akkor sem volna indokolt a Bulgáriától való ideges megrémülés. Micsoda külső fordulat bátoríthatná föl ezt a sok véres háborúban és balsikerben legyöngült kis Balkán-államot, hogy egyszerre hadi elszántsággal provokálja bizalmatlan s keményen felkészült szomszédait, a volt ellenséges Balkán-államokat? Van talán a szovjet Oroszországnak olyan elhatározó mozdulata, amely ilyen merész kockázatra sarkallja vagy kemál pasa pihenő fegyverei készülnek Bulgária felszabadítására? A szovjet nyugszik és hallgat, s a legkevésbé adta jeleit annak, hogy akár Bulgáriának kaparjon ki gesztenyét a balkáni tűzből, akár vele kapartasson ki a maga számára. A szovjet Oroszország ideje még nem jött el, amikor viharosabban fogja foglalkoztatni Európát, s ha igen is, nem a macedon kérdés lesz az az archimedesi pont, melyből a világot ki akérja emelni sarkából. Az angolai kormányra pedig annál kevésbé lehet egy bulgár revans gyanúját építeni, mivel a lausannei tárgyalás a béke jegyében folyik, s a török-görög kibékülés is több mint valószínű.

Azonban, minden hosszadalmassága és egyhangúsága mellett is igen fontos és figyelemreméltó az a küzdelem, melyet Londonban a hajthatatlan Francia politika a realitásokkal szemlélő angol politikával folytat. Bonar Law már egy kicsit megengedte a kötelét, mely a német jóvátételi kérdés közös programjában Angliát Franciaországhoz kötötte. Baldwin most még nagyobb tági-tott rajta: az ellentétek, főképp az ellentétes felfogások kritikus helyzetet teremtetek. Anglia eddig a szövetséges iránt való tekintetből a be nem avatkozás elvét vallotta, jóllehet Poincaré akcióját a Ruhr-vidéken nem helyeselte; most ez az elv élesebben érvényesül ama francia kívánság elutasításában, hogy Anglia hasson közre Németország passzív ellenállásának a megszüntetésében.

A tárgyalások izgalma fokozza az angol sajtó egy részének heves kritikáját a francia politika módszeréről, s mivel a sajtó, kivált Angliában, a közvélemény hangulatának megbízható fokmérője, attól lehet tartani, hogy ez a kritika befolyással lesz az angol kormány-

körök magatartására és állásfoglalására is. Ha pedig ez egyszer komolyan érvényesül, akkor a hosszú és unalmas vált jóvátételi probléma olyan meglepe-

tésekkel szolgál, aminek egy bulgár forradalom sohasem tudna produkálni. A világhelyzet kulcsa Londonban van.

tikailag exponált hatósági vezetőket cserélte ki.

A görög, román és jugoszláv kormányok állásfoglalása

Athénből érkezett jelentés szerint közli a Times, hogy a görög, román és jugoszláv kormányok közösen fognak állást foglalni a bulgár kérdésben.

Harcok Szamovics mellett

A Dunánál fekvő Szamovics mellett — mint Bulgáriából menekült ellenforradalmárok beszélik, — három napos heves harc folyt, amely június tizedikén reggel kezdődött és tizenkettedikének alkonyatáig tartott. A zöld ellenforradalmi gárda emberei szabályszerű egyenruhába vannak öltöztetve és fegyverrel, valamint municióval kellőképp fel vannak szerelve. A három napos harc az új kormány csapatainak teljes győzelmével végződött, s az ellenforradalmárok vezetői kénytelenek voltak a Dunán átkelni és Iszlazunál román területre menekülni. Ezek között a menekülők között volt Opopoff, volt miniszter is, akit Zsirnoff Stefan, Voicu Voicoff kísérték át a határon. A harcot revolverekkel és kartácsokkal vívták meg.

A román belügyminiszter sürgős rendeletben értesítette a határmenti falvak és városok előljáróságait, hogy a bulgár menekülteket tisztességesen fogadják és ideiglenes elhelyezésükről gondoskodjanak.

Készülődés az ellenforradalom leverésére

Legújabb hírek szerint az új kormány által kinevezett vezérkari főnök, Lazariavoff ma Filippopoliszba érkezett, s onnan fogja kiadni rendelkezéseit az ellenforradalmi megmozdulások leverésére.

Románia menedéket ad a bulgár politikai menekülteknek

Döntött a minisztertanács az élőállat kivitele ügyében

— A Brassói Lapok bukaresti tudósítójától. —

BUKAREST, június 13. Ma délután kilenc órakor Bratianu Jonel elnökdete alatt minisztertanács volt, amelyen Duca külügyminiszter jelentést tett a Bulgáriában lefolyt eseményekről. Jelentette egyúttal azt is, hogy Románia készséggel bebocsátja az országba azokat a bulgár politikai menekülteket, akik az új kormány bosszujától tartanak.

Majd Sassu miniszter tett jelentést az új kiviteli szabályzatról, amely szerint ökrök, tehén, bivalyok és bérbecsek kivitele teljesen szabad. A nagy élőállatok kiviteli illetéke darabonként tízezer lej, a bérbecseké hatszáz lej. Bikák és bivalybikák kivitele tilos ugyancsak tilos a disznók, borjúk és a kaskavál kivitele is.

A tojás, amelynek kivitele ideiglenesen megvan engedve, kiviteli illetéke darabonként két lej ötven bani. Majd határozott még a minisztertanács a fővárosnak tűzfával való ellátása ügyében is.

Az arab lázadók harca a spanyolokkal

PARIS, június 13. Tangerből jelentik, hogy az arab lázadók megütköztek a spanyolokkal és ezeknek az állásait hatalmukba kerítették.

Várna lángokban áll

Sztambulinszky ötvenezer emberrel Szófia ellen vonul — Viddin mellett megütköztek az ellenforradalmárok a kormány csapataival

A Brassói Lapok eredeti táviratai

BRASSÓ, június 13. A Bulgáriából érkező hírek szerint mindinkább megerősítik azt a tényt, hogy Sztambulinszky parasztjai nem nyugszanak bele abba az erőszakos cselekménybe, amellyel a katonai liga és az ellenzéki blokk magához ragadta a hatalmat. Az ország minden részéből hírek érkeznek arról, hogy a parasztok, akik még ma is Sztambulinszky hívei, fegyverkeznek és Szófia ellen akarnak vonulni. A belgrádi Tribuna megbízható forrásból nyert értesülés alapján közli, hogy

Sztambulinszky pártjából már mintegy ötvenezer főből álló sereg áll készen felfegyverkezve, hogy az új kormányt elűzze helyéről. A parasztok offenzívájának megkezdését minden percben várják.

Sztambulinszky hollétére még mindig a legellentétebb hírek keringenek. Több-kevesebb bizonyossággal meg lehet állapítani most már, hogy Sztambulinszky nem fogja többé az új kormányt. Az ügyben különben teljes bizonyosságot szerezni nehéz s mind rejtélyesebbé válik. A volt miniszterelnök tényleg fogoly volt néhány óráig: ez tény. Kiszabadulása körülményéről és hollétére azonban senki sem tud bizonyosat, hacsak hitelt nem lehet adni annak a hírnek, amely azt mondja, hogy

Sztambulinszky és még néhány híve Sumlában tartózkodnak és ott szervezik az ellenforradalmat.

Ferdinánd volt cár igényt tart a trónra

A bulgáriai eseményekről szóló hírek tömkelegében ma egy újabb meglepő hír kelt szárnyra: Ferdinánd volt bulgár cár Radoszlavov volt miniszterelnök kíséreté-

Felgyújtották Várnát

Este érkezett távirat jelenti, hogy az ellenforradalmi csapatok Várna alatt állanak, s megkezdtek a város ostromát. Várna lángokban áll.

A posta, távirat és telefon működése magánosok részére még mindig szünetel. Nyugalom csak Bulgária északi részében van.

Vidin mellett az ellenforradalmi parasztok megütköztek a kormány szabályszerű csapataival, s melyben ágyukat és gépfegyvereket használtak. Az ellenforradalmárok élére Sztambulinszky híve, egy Zsudeff nevű tiszt állt.

Hol van Sztambulinszky?

Az Est Szófiába küldött tudósítója jelenti, hogy Sztambulinszky még szabadon

ben uthan van Bulgária felé, hogy a trónt visszafoglalja.

Ruscsuki jelentés ezt a hírt valószínűtlennek mondja, mert Ferdinándnak és Radoszlavovnak visszatérése feltétlenül polgárháborút jelentene. Az a hír azonban, hogy Ferdinánd excár Budapesten van, valóban bizonyult.

Oboff, a Sztambulinszky kormány földművelésügyi minisztere, a forradalom kitörése napján nem tartózkodott a fővárosban, hanem Várna körül volt propaganda köruton, a Várna mellett lefolyt harcok után ájtott a román határon, s ezidőszent Bukarestben tartózkodik. A volt miniszter beszélgetést folytatott több román politikussal, vázolta előttük Bulgária jelenlegi helyzetét, s közben azt a kijelentést tette, hogy

az eddig lefolyt, kisebb helyi jelentőségű harcokban mindig a forradalmi csapatok maradtak győztesek.

s ha a parasztpárt ellenforradalmi szervezkedését nem folytatja le elég gyorsan és elég eréllyel, akkor minden későbbi próbálkozása meddő marad. Mindazonáltal annak a reményének adott kifejezést, hogy a parasztpártnak sikerülni fog az ideiglenesen elvesztett hatalmat visszaszerezni.

Szófia ellen készülnek az ellenforradalmárok

Párisi Havas-jelentés szerint a párisi bulgár követség arról értesül, hogy Bulgária földműves népe az új kormánnyal szemben ellenállást tervez. Szófiát százezer főnyi hadsereg zárja el az ország többi részétől. Az ellenforradalmi sereg Szófia ellen készül.

van, Filipopolisz környékén tartózkodik és szervezi az ellenállást a kormány csapatai ellen, amelyek elsáncolt hadállásokban várják a parasztok zöld gárdájának csapatait.

Szófiában teljes a nyugalom, s ha a falakon a falragaszok nem volnának az új kormány proklamációjával és rendeleteivel, semmi sem mutatná az átalakulást. A Sztambulinszky kormány miniszterei majd nem mind le vannak tartóztatva. Amikor a lap tudósítója Szófiába érkezett, akkor vitték oda Grosskopf képviselőt, Botevet, a szobranje elnökét és Duparinoft volt minisztert, akik a török, illetőleg a szerb határon át akarnak menekülni. A forradalmi események éjszaka, teljesen észrevétlenül játszódtak le. Az új kormány csak a poli-

Általános bérmozgalom Brassóban

Közös kollektív szerződések a gyárak és munkásaik között A vasiparban megkötött a békekisérlet

A Brassói Lapok munkatársától.

BRASSÓ, június 13. Mint megállapították, a brassói vasiparban bérmozgalom nem elégteltetett jelenség, mert a június első napjaitól kezdve a legtöbb szakmában nem történt semmi. A drágasággal arányban kívánják a dolgozók munkabérei megemelését, ami természetesen a legtöbb iparágban élesen szembeállította egy pirossal a munkást és a munkaadót.

A vasiparban még jobban elmérgesedett a helyzet. A Transylvania-gyár kivételével Brassó vasgyáraiban teljesen, vagy részlegesen megakadt az üzem. A brassói munkügyi felügyelőség megkezdte a békítési munkát, amely azonban egyelőre teljesen sikertelen maradt. Azt a kérdést, vajon csak Brassóra szóló érvényű szerződés köthessen, mindkét fél a maga sine kvanon feltételének tekintette, amelynek honorálása nélkül még csak a tárgyalásnak sem hajlandó leülni. A munkügyi felügyelőség holnap újabb megteszi a szükséges lépéseket abban az irányban, hogy az érdekelt öt-zázhatszáz munkás mellett újabb visszatérhessen munkahelyére.

A brassói munkügyi felügyelőségnek különben ma szokatlanul erős napja volt. Több brassói vállalat: az Entavér-kávé, a Marasesti vegyipar, a Kugler cement, Gertner Demeter cement, a Zernesti Papír, a Czell-féle dereslyei sör, a Scherg posztó, Tellmann posztó, Föth György kötött és szövöttárú, a Fotógen Kőolajfinomító-gyárak igazgatósága azzal a kéréssel fordult a munkügyi felügyelőséghez, hogy közbenjárását kérjék a munkásaikkal való

közös kollektív szerződés megkötésére.

E gyárak képviselői és a munkásság megbízottai között ma délelőtt dr. Popea Miklós és Munteanu Páter munkafelügyelők vezetésével meg is kezdődtek a tárgyalások egy közös alapokon nyugvó, de szakmánként más munkarendet és fizetési feltételeket előíró kollektív szerződés megkötése érdekében. Ezek a tárgyalások kilátással kecsegtetnek és minden remény megvan rá, hogy a két fél kívánalmának összeegyeztetésével a munkafolytonosság megszakadása nélkül létrejön az új kollektív szerződés.

Élénkebb mederben folyik a barcasági körzethez tartozó famunkásság és a négy füzetalmi butorgyár közötti tárgyalás, amely a jelek szerint békés uton fogja kivívni a munkabér husz százalékos felemelését.

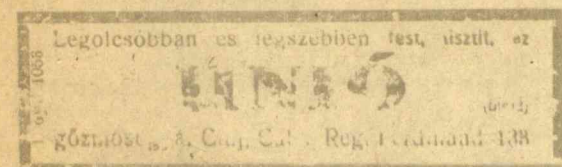
A brassói kávéosok és életermesek és a kávéházi és életermi munkások között létrejött megegyezés értelmében egy évvel meghosszabbították a kollektív szerződést, amely a pincérek fizetését tudvalevően automatikusan szabályozza a drágasági arány változásához képest.

Belzavaroktól félnek Amerikában az alkoholisták miatt

WASHINGTON, június 13. Az amerikai »Százazt«-ok és »nedves«-ek közelméle elérte tetőfokát, az ellentét az alkoholisták ügyében az alkoholisták és antialkoholisták között annyira kiéleződött, hogy Harding elnök komolyan foglalkozik azzal a tervvel, hogy a kongresszus őszi ülésén az alkoholistákra vonatkozó törvény megváltoztatását fogja indítványozni, mert ha a közdelem ilyen mederben folyik tovább úgy az komoly belzavargásokra vezethet. A módosítás értelmében amerikai vízekben időző külföldi hajók külön intézkedések alá esnének.

Lemondott a perzsa kormány

LONDON, június 13. Teheránból jelentik a Reuter-ügynökségnek, hogy a perzsa kormány lemondott.

Szakadás készül Anglia és Franciaország között

Angliában lehetetlennek tartják a német ellenállás leszerelését

— A Brassói Lapok eredeti távirata. —

LONDON, június 13. A kormány megvitatta Poincaré jegyzékét és kimondta, hogy azt a francia követelés, hogy a Ruhr vidéki ellenállás leszereltesse, ma még lehetetlennek tartja. A Ruhrvidék legnagyobb veszedelem a kommunizmus részéről várható.

Hogy az angol kormány elkezdje a szakítást Franciaországgal, új tárgyalásokat ajánl a szövetségeseknek, s felajánlja, hogy interveniál Németországnál.

Ha Franciaország hajthatatlan volna, akkor a szakítottakkal vizsgáltatják meg az általános németországi helyzetet és a fizetendő összeget. A szakítottak megegyezése esetén Anglia elvállalná, hogy Németországnál lépéseket tegyen a passzív ellenállás megszüntetésére.

A Curzon és Saint-Aulaire közt tegnap lefolyt tanácskozások megkezdtek negatív eredménnyel végződtek, de nem adták fel a reményt, hogy az ellentétet eloszlatják. Később Curzon a belga követet, majd a német és olasz nagyköveteket és a berlini angol nagykövettel tanácskozott. A döntés közelebb várható.

Nincs kilátás a megegyezésre

LONDON, június 13. A Daily Telegraph szerint a szövetségesek közötti megegyezés kilátásai nagyon csekélyek, mivel Poincarénak Londonban előterjesztett álláspontja eleve megdöntött minden kilátást az angol-francia felfogások összeegyeztetése irányában. A francia hajthatatlanság példátlanul álló mértéke valósággal megdöbbentő. A francia nagykövet nemcsak a német passzív ellenállás beszüntetését követelte, hanem sok egyébét is, melyekkel megmutatta, hogy a megegyezés nem sikerülhet.

Curzon csak barátságos uton kéri az ellenállás megszüntetését

LONDON, június 13. Negyvennyolc órában belül itt a franciák döntését várják, hogy hajlandók-e a Ruhr-vidékre vonatkozó fegyverszünet feltételeit megvitatni, melyeket azután vagy az angol kormány vagy a szövetségesek Berlinbe juttatnak. Curzon kijelentette Saint-Aulaire-nak, hogy nincs módjában az angol kormány nevében a németeket felszólítani a teljes kapitulációra, azonban barátságos uton ajánlhatja a passzív ellenállás megszüntetését.

A román vasutak új korszaka

Vasúti forgalmi szakiskola Aradon Az arad-nagyvárad és kisjenő-nagyszalontai vonalak ügye — Új vonalak

— A Brassói Lapok munkatársától. —

BUKAREST, június 11. A közlekedésiügyi minisztérium megint kapott pénzt: kétszázmillió lejt kerek összegben. Mit fog ezzel csinálni a minisztérium, hova fog belőle fizetni? A külföldi adósságokat fogják-e törleszteni, avagy a belföldi szállítók számláit fogják abból kiegyenlíteni? Új vonalakat fognak-e építeni, avagy a régiakat fogják rendbehozni? A fizetéseket fogják-e felelni, vagy a személyzetet kibővíteni?

Ezeket a kérdéseket intéztem Mosoiu tábornokhoz s a következőkben adta meg reájuk a feleletet:

— Igen, kaptunk kétszázmilliót. De azoknak a terveknek a keresztülvitelére, a melyeket a közeljövőben fog realizálni a minisztérium, ez az összeg nem sokat jelent. Azonban be fogjuk tudni osztani olyanformán, hogy mindenkinek jusson belőle, s különösen, hogy az ország forgalmi helyzetének tökéletesítését fokozzuk.

— Az első teendőnk lesz a forgalmi személyzet kiképzése. Erre a célra tekintélyes összeget szántunk, melyet a kétszázmillió büdzsén kívül fognak-e célra alkalmazni. Románia egész területéről s különösen Erdélyből, a Bánságból, s Bukovinából a legkiválóbb szakembereket toborozzuk össze, hogy egy minden tekintetben elsőrangú forgalmi kiképező iskolát szervez-

Mennyit fizetett eddig Németország?

PARIS, június 13. A Matin szerint Németország 1923. január elsejéig aranyban összesen 7 milliárd 927 millió 426 ezer 567 márkát törlesztett, de a szövetségeseknek ebből csupán öt milliárd 184 millió 250 ezer aranymárka jutott. Románia részvétele tíz millió 144 ezer aranymárka volt.

Tiltakozás a frank bevezetése miatt

BERLIN, június 13. A német kormány jegyzékét intézett a Saarvidéki bizottsághoz, melyben tiltakozik az ellen, hogy a francia frank mint egyedüli törvényes pénzt vezettessék be oda. A tiltakozás megállapítja, hogy az új rendelet a versaillesi szerződés újabb megsértését jelenti.

Lelőttek hat német polgárt

DÜSSELDORF, június 13. E hó 11-én éjjel hat német polgárt, akik nem engedelmeskedtek annak a felszólításnak, hogy eloszoljanak, a francia őrség agyonlőtte. A tömegből sokan megsebesültek.

Degoutte újabb szankciókkal fenyeget

DORTMUND, június 13. A rendőrségben számos polgár eltűnését jelentették be. Ezek az eltűnések valószínűleg a két francia tiszt lelövésével függnek össze. A városi tanács élesen elítélte a francia tiszt meggyilkolását, de egyúttal nyomatékosan tiltakozott a megtorló intézkedések, hat német polgár agyonlövése és két városi tanácsos letartóztatása ellen. A tanács tiltakozását átnyújtották a francia parancsnoknak.

Degoutte tábornok a város vezetését kötelezte, hogy 24 órán belül kiszolgáltassa a bűnösöket, ellenkező esetben új szankciókat alkalmaz. A birodalmi bank fiókját és a városi pénztár pénzkészletét lefoglalták.

Hollein német képviselőt, akit tegnap szabadon kellett volna bocsátani, a dortmundi események miatt visszatartották. A franciák a városba vezető utakat elzárták. A kirándulókat hazatérőben bántalmazták és letartóztatták. Két német orvost, mielőtt a kórházba mentek, agyonlőttek.

Agyonlőttek egy francia őrszemét

PARIS, június 13. A Havas-ügynökség értesülése szerint Recklinghausenben egy francia őrszemét agyonlőttek.

és intellektuális felfogásra valló érdemeért a legnagyobb elismeréssel adózom.

— Milyen új vonalakkal akarja ism megajándékozni Excellenciád az országot?

— Erről szerettem volna hallgatni. I ha már itt van, legyen a Brassói Lapok az első a hír közlésében. A lehető le rövidben időn belül ki fogjuk építeni vasco—csuci vonalat, s ezzel egyidejűleg a brád—marosillyei vonalat, mely egy legfontosabb forgalmi pontja lesz a környéknek. Ezzel nagyot fogunk lendíteni az ottani ipar és kereskedelem helyzetére, mely egyre növekedve, a jó vonatösszeköttetések hiján nem bír erejéhez mérten fejlődni, mert úgy a szükséges nyerstelemek szállítása, valamint az áruforgalom lebonyolítása sokkal gyorsabb és aránylanul olcsóbb lesz.

— Még emlékezni fog, szerkesztő, arra a kijelentésemre, hogy egy ország gazdasági helyzetének a fejlesztésére, s árak olcsóbbodására sokkal nagyobb fontosággal bír a jó vasúti forgalom, mint bármilyen politikai, vagy pénzügyi akció. Ennek az államnak meg kell értenie van szükség, dolgoz emberek kellenek ide, s akkor minden jól fog menni. Egész minisztérium alatt a legfontosabb célom az volt, hogy a vasúti forgalmat megbízható, kifizetett és dolgoz emberek kezébe adjam, aztán nem válogattam sem a fajokat, sem a nemzetiségekben. Nekem egyaránt kedves volt mindenki, aki munkáját teljesíteni tudta. Ezeknek az embereknek segítségével tudtam elérni azt, hogy a Románia vasúti forgalma a tökéletesedéséjébe lépethet.

Felemelte a kincstár a dohány és a só árát

70—100 százalékos áremelkedés

BUKAREST, június 13. A pénzügyminisztérium rendeletet adott ki, amely szerint az állami egyeduralás alá eső összes cikkek árát emeli. Az emelés bizonyos cikkekkel elérte a száz százalékos is. A dohány árak 50—70 százalékkal fognak emelkedni s a következőképpen változnak:

Regál dohány az eddigi 30 lej helyett 60, Lux 20 helyett 40, I. minőség 15 helyett 25, II. minőség 10 helyett 15, III. minőség 5 helyett 7, 5 bani lesz. A cigaretták ára a következő lesz: Regale RMS. szopóka nélkül 6 bani helyett 1 lej, Intim RMS. szopóka nélkül 50 bani helyett 90 bani, Regal RMS. szopókaival 50 bani helyett 80, Principele Carol 50 helyett 80, Intim RMS. szopókaival 40 helyett 70, Regal 40 helyett 60, Intim Club 30 helyett 50, Mircea 30 helyett 60, Principea 25 helyett 50, Cingasa 25 helyett 50, Dama 25 helyett 40, Dorobanti 20 helyett 30, Militare 15 helyett 20, Funktionar 12,5 helyett 25, Natume 6,50 helyett 10 bani lesz darabonként. A szivarok árát is hasonló mértékben emeli a jövődek.

A só ára az eddigi kilonkénti egy lej helyett 1,20, illetőleg 1,50 lesz.

„saxonia” 290 0974

25%-ot takarít meg, ha „BAKULA” (fapálcaszövetet) használ! Használj plafontukaturozóhoz. (Deszkahuzat és nád nélkül használható.) — Ár román rendeltetési állomásra: cca. 19-80 Lei per m²

Bacula-mű Ganzert & May
BRASSÓ, Jancsi-sor 3. Telef. 3-66.

Elsőrendű, aprított és hasáb száraz

bükk-tüzifa

házhöz szállítva!

Megrendelhető az ERDÉLYI LESZÁMITOLÓ-BANK-nál, Virágsor 12. sz. a.

Megalakult a Brassói Könyvtár Egyesület

Kölcsönkönyvtárt és szabad lyceumot létesít az egyesület

BRASSÓ, június 13. Zajjalosan, de annál gondosabban és alaposabban előkészítve, egy új kulturális intézmény létesült Brassóban. A Könyvtár-Egyesület szelvény és szürke címét viseli, de céljában és munkájában nagy feladat, nemes hivatás, házagpótló tevékenységi alkalom foglalja.

A június hó tizenkettedikén megalakult új egyesület célja, mint az alapszabályok megjelölik: a szépirodalom termékeinek és egyéb hasznos ismeretterjesztő műveinek, továbbá a képzőművészet termékeinek gyűjtése, terjesztése, valamint ismeretterjesztő előadások rendezése által a közművelődés előmozdítása.

E nemes célt az egyesület kölcsönkönyvtár és olvasóterem fenntartásával és szabad lyceumi előadások rendezésével törekszik elérni, fenntartó anyagát pedig az alapító és pártoló tagok könyv és pénzádományából, a rendes tagok járulékából, az előadások bevételeiből, könyvtári kölcsönjából és önkéntes adományokból szerzi be.

Az alapító tagok részint 500 lejes díjjal, részint tíz értékes bekötött könyv adományozásával tették lehetővé, hogy a megalakulás már egy azonnal működésre képes intézmény irányítására szolgálhat.

Rendes tag lehet az, aki az egyesület megalakulása után legalább tíz értékes, jól bekötött könyvet vagy ötszáz lejt adományoz. Pártoló tag, aki évente legalább három jó bekötött könyvet vagy évente legalább 150 lejt adományoz az egyesületnek.

A Brassói Könyvtár-Egyesület kedden este tartott alakuló közgyűlésén dr. Szigeti Vilmos, a kénsavgyár műszaki igazgatója elnökölt, akinek legnagyobb része van a könyvtár-egyesület tervében és megszervezésében. Meleg üdvözlő szavai után, melyeket a nagyszámban megjelent alapító tagokhoz intézett, Joó Győző felszólalásában iskolai igazgató az alapszabályokat ismertette, melyeket a gyűlés elfogadott.

Ezután a gyűlés egyhangúlag közfelkeltetéssel megválasztotta az egyesület elnökének dr. Kupcsay Bernát ügyvédet, alelnökének Halász Gyula főreáliskolai tanárt és Szabó Béni ipartestületi elnököt, titkárnak dr. Harmath Zoltánt, jegyzőnek Pusztás Károlyt, ref. lelkészt, ügyészek, dr. Farkas Lajos ügyvédet, pénztárnak Raátz Albert vezértitkárt, ellenőrként Tellmann Béla szabót és Király Lajos kereskedőt.

A választás megtörténte után dr. Kupcsay Bernát elnök mélyen átértett szavakkal köszönte meg az iránta megnyilvánult bizalmat és a tagokat és tisztviselőket a nemes cél odaadó szolgálatára hívta fel.

Az egyesület már legközelebb megkezdte működését, elsősorban a kölcsönkönyvtár megnyitásával.

Szublimátos süteménnyel mérgezték meg egy könyvelőt

A Brassói Lapok budapesti tudósítójától.

BUDAPEST, június 13. Rejtélyes mérgezési ügyben nyomoz a budapesti rendőrség. Tegnapelőtt az egyik klinikán megjelent Polich József gyári könyvelő, s panaszkodott, hogy már napok óta rosszul érzi magát, s azt hiszi, hogy megmérgezték. Előadta, hogy a szolnoki vonaton egy Alexander Béla nevű ügynök süteménnyel kínálta meg, evett belőle, s azóta állandó gyomorgörcs és rosszullét kínozza. Polich ezután elvesztette eszméletét, többet magához sem tért, s tegnap meghalt.

A rendőrség — ahol a klinika igazgatója jelentette az esetet — azonnal megindította a vizsgálatot, s eddig sikerült azt kideríteni, hogy Polich a kávéházban megismerkedett Alexander Béla ügynökkel, akinek elmondta, hogy félmillió korona megtakarított pénze van, s szeretné biztos helyre tenni. Alexander dollárvásárlást ajánlott.

Polich beleegyezett az üzletbe, Szolnokra utazott Alexanderrel, s átadta neki a pénzt. Amikor már a pénz a zsebében volt, szublimátos süteménnyel kínálta meg Polichot, aki ezután két napig eszméletlenül feküdt Szolnokon Alexander lakásán, aki látva a veszedelem, néhány soros írást visszahagyva, nyomtalanul eltűnt. Alexander kézrekerítésére minden intézkedést megtettek.

Június 15-ikén megdrágul a kenyér

Eddig sem lehetett maximális áron búzát venni

A Brassói Lapok tudósítójától.

BUKAREST, június 13. Jelentette a Brassói Lapok, hogy a kormánynak az a szándéka, hogy a gabonakereskedelmet szabaddá tegye. Ezzel kapcsolatban a buza és lisztellenőrző hivatal a malmok képviselőinek bevonásával értekezletet tartott.

Az értekezleten a malmok azt kérték, hogy a folytonos rekvirálásoknak vessenek véget. A malmok felajánlották, hogy a hadsereg lisztszükségletét fedezni fogják, ha a rekvirálások megszűnnek, és

bizonyos mennyiségű finom liszt kivételét megengedik

Eleinte úgy tervezték, hogy az új buza és liszt szabályzatot csak az új termés betakarítása után léptetik életbe, azonban a folyton nehezebbé váló lisztellátás miatt valószínű, hogy már június 15-én életbeléptetik az új szabályzatot. Az új szabályzat a buza árát az eddigi harmincezer lejről negyvenöt-ezerre emeli fel.

A kereskedelmi miniszternek az a szándéka, hogy a kenyérárakat szigorúan ellenőriztetni fogja. Sassu miniszternek ugyanis az az álláspontja, hogy sem a liszt, sem a kenyérárak mérhetetlen drágulása nem indokolt, mert

a malmok eddig sem szerezhettek búzát 38000 lejen aluli áron.

Ha tehát a liszt és kenyérárak nagyon felszökkennek, az eredeti elvtől eltérően a fehér kenyér árát is megfogják

szabni. Ennek megvitatása végett az országos lisztellenőrző hivatalt már össze is hívták s valószínűleg azt a javaslatot terjesztik elő, hogy a barna kenyér árát 4 lej 50 baniban, a fehér kenyérét 7 lejben és a luksuskenyérét 9 lejben állapítsák meg különként.

Bármilyen legyen is a kormány döntése, az bizonyos, hogy az ország lisztellátását csak úgy lehet biztosítani, ha a buza termelés problémáját megoldják. Tagadhatatlan, hogy a buza belföldi ára a világpiac alatt van s ez a termelésre csökkentőleg hat. Az agrárreform is nagyban hozzájárult a buza termelés csökkenéséhez. Olyan rendszabályokat kell tehát a kormánynak kitalálnia, melyek a buza termelésre serkentőleg hatnak.

Nem lehet észrevétel nélkül hagyni Sassu azon kijelentését, hogy a liszt árak emelése nem indokolt, mert a malmoknak a 30.000 lejben maximális búzát eddig is 36—38.000 lejért kellett vásárolniuk. Sassu kereskedelmi miniszter ezen kijelentése kiáltó bizonyítéka annak, hogy a rendeleteket még a végrehajtó hatalom sem respektálja. Mert ha másképp lenne, nem lett volna szabad a kormánynak eltérnie, hogy a malmok tulfizessék a buza árát.

Minnek maximális ár, minnek spekulációs törvény és a zaklató rendeletek sohasága, ha maga a kormány bizonyítja, hogy nem mindenkire egyformán kötelezők s nem tartatja be azokat.

Denunciálták-e az erdélyi színészegyesületet?

Az egyesület feloszlataának előzményei — Valjean vezérigazgató nyilatkozata

BRASSÓ, június 13. Valjean ur, a bukaresti kultuszminiszteriumban a színészi ügyek vezérigazgatója nagyon érdekes és frappáns hatásv nyilatkozatot tett a Brassói Lapok bukaresti munkatársának. Valjean alább közölt nyilatkozatából ugyanis ép az ellenkezője tűnik ki annak, mint a mit a színészegyesület kénytelen feladósáról a bukaresti tanácskozások és határozatok után bizonyos oldalról tendenciózus beállításal közöltek.

Ez a hír az volt, s ezt máig sem cáfolta meg senki, hogy Janovics Jenőt rettetes csapásként sújtotta az az alternatíva, hogy vagy beleegyeznek a színészegyesület feloszlataába, vagy vége a romániai magyar színészetnek, s Janovics vörző szívet bír, aláírta a színészegyesület feloszlataását.

Valjean vezérigazgató nyilatkozata szerint a színészegyesület feloszlataásával kapcsolatban megjelent hírek (tehát tragikus dilemmáról és drámai elszáráról szóló hírek) véges-végig hamisak. Janovics igazgató nagyon helyeselte, hogy egy az összes romániai színészeket egybefoglaló szindikátusba lépjenek be a magyar színészek is, sőt Janovics már régóta ezt a nézetet vallja és egy év előtt már tárgyalta erről.

Anélkül, hogy egyik vagy másik irányban állást foglalnának, e nagy ellenmondás tisztázását ép a Kolozsváron esütörtökön kezdődő színészkongresszus küszöbén fölöttébb tisztázandónak tartjuk. Janovics Jenőnek nyilatkozni kell, tényleg olyan kínosnehezen, elháríthatatlan kényszer hatása alatt egyezett-e bele a színészegyesület halálos ítéletének aláírásába, mint a rendelkezésére álló sajtó élénk színekkel ecsetelte, vagy pedig, ahogy a vezérigazgató állítja: a legnagyobb készséggel, teljes meggyőződéssel, mint aki maga is magyar színészegyesület helyett jobbnak tartja az országos, minden fajta színészt magában foglaló szindikátust?

A közvéleménynek végre tisztán kell látnia, micsoda véresen komoly dolog folyt a kulisszák mögött és micsoda szemfényvesztő színjáték a nyílt színen? Minő joggal támadnak és hajszolnak halálra például egy Fekete Mihályt, aki elsőrendű drámai színész, a kolozsvári színtársulat évtizeden át volt ünneplott művésze és rendezője és aki Márosvásárhelyen, valamint Brassóban is elsőrangú erőket foglalkoztat s kötelezettségeit minden irányban teljesíti? S minő érdekből emeltek pajzsra osztatív módon mindjárt a bu-

karesti gyűlés után három nevet a jövő koncessziók számára, holott egyiknek-másiknak talán a pajzs mögött is meglehetne húzódnia?

Minél hamarabb és minél tisztábban tisztázódnak az ilyen kontroverziák, annál könnyebben sikerül a hazai magyar színészet ügyét a személyes hajszolódások és érdekek fullasztó hinárjából kiszabadítani. Mindenki elpusztulhat az okatlan viszályban, csak a magyar színészetnek, s e színészet létgaranciáinak nem szabad elpusztulnia. E nagy cél érdekében nagyon jó volna, ha Kolozsváron nem egyes színigazgatókra utaznának (nem a méltatlankat értjük), hanem a harmóniát, az egységes frontot iparkodnának megteremteni.

Ime Valjean vezérigazgató nyilatkozata:

— Az erdélyi magyar lapok egyértelműleg tiltakoznak az erdélyi színészegyesület feloszlata miatt, s különösen a feloszlata módja ellen.

Mondhat a feloszlata körülményeiről valamit, vezérigazgató ur?

— A színészegyesület nem mi osztattuk fel. Az egyesület szükségtelen voittáról ugyanazok győződtek meg, akik azt annak idején megalkották. Az egyesület feloszlataását maga az egyesület határozta el.

— Mondhat valamit vezérigazgató ur a feloszlata körülményeiről? Tud ön arról, hogy az erdélyi magyar sajtó az ön személyét úgy állítja be, hogy a feloszlata körül önnek döntő szerepe volt?

— Bármint irnak is az erdélyi magyar lapok, nem veszem rossz néven tőlük. Biztos vagyok abban, hogy ezeknek a lapoknak a szerkesztői valamennyien jóhiszemű emberek. Mindamellott azok az információk, a melyek a színészegyesület feloszlataásával kapcsolatos eseményekről kaptak, végesvégig hamisak. A magyar színházak igazgatóival két tanácskozásom volt, az egyik a nemzeti színházban, a másik a kultuszminiszteriumban. A tanácskozások, a melyeken kifejtettem előtűk álláspontunkat a koncessziók kérdésében, a teljes megértés jegyében folytak le, s kivétel nélkül az összes igazgatók legteljesebb megelégedését fejezték ki az a nagylelkűség fölött, amellyel mi a kisebbségek színházai iránt viseltünk. Velelennél került szóba e tárgyalásokon a

színészegyesület kérdése is, s ez alkalommal ama nézetemet fejeztem ki, jó volna, hogyha Nagyromániának összes színészei vallás és nemzetiségi különbség nélkül egy jól szervezett szindikátusban tömörülne, amely hivatásbeli érdekeiket minden irányban megvédené. Janovics igazgató azt válaszolta nekem, hogy ő is már régóta ezt a nézetet vallja és már egy év előtt tárgyalta is velem erről azoknak a tárgyalásoknak folyamán, amelyeket Manolescu János urral folytattunk. Elhatároztuk, hogy a magyar színészeket felvesszük a bukaresti szindikátusba. Maga Janovics, a bizottság tagja lett, s különös megelégedéssel töltötte el az a mód, ahogyan Manolescu mindent elkövetett, hogy ezt a célt elérhessék.

Az erről szóló jegyzőkönyvet Janovics igazgató ur is aláírta a többi színigazgatókkal egyetemben, a legszívélyesebb egyetértésben.

A jegyzőkönyv lezárása után megtartott utolsó összejövetelen Manolescu ur is résztvett, aki beható megbeszélést folytatott az összes igazgatókkal azokról a gyakorlati eszközökről, amelyekkel a célt el lehet érni. Ez alkalommal választották meg Janovics igazgató urat a román egyesület végrehajtó bizottságának tagjává, s ebben a minőségében részt is vett a román szindikátus bizottságának ülésén Bukarestben. Világos ebből, hogy mily kevés komolysággal informáltak a kisebbségi sajtót.

— A feloszlataáról szóló jegyzőkönyvet magyarul olvasták fel?

— Annak ellenére, hogy az összes igazgatók majdnem valamennyien értik a román nyelvet, titkárai mégis hangosan és érthetően tolmácsolták azt magyar nyelven. Hangsúlyozni akarom, hogy már a magyar színészegyesület feloszlata előtt nemcsak Janovics dr. egyedül, hanem igen sok magyar színész belépett a bukaresti egyesületbe, mert belátták, hogy az egyesületbe való belépéssel saját érdeküknek használnak, mert annak bizottsága és vezetői a legnagyobb energiával dolgoznak, hogy a színészek anyagi jólétét biztosítsák.

— Mi a véleménye vezérigazgató urnak a jövőről?

— Megvagyok győződve, hogy a jövő teljes sikert fog hozni. A színészek ügyeinek vitelét most egységes adminisztráció végzi egy ember vezetésével, s művészeink kivétel nélkül be fogják látni, hogy ennek a hatalmas szervezetnek tagjaivá kell lenniök, amely eredményesen meg tudja védeni érdekeiket.

400-600.- Lejt

Hízot havonta 1 szobás és konyhás lakásért 2 személyből álló család. A belvárostól nem túl messze. Ajánlatok „Csendes” jellegre a kiadóba kéretnek.

Dr. RÁCZ ÖDÖN SZANATÓRIUMA és GYÓGYFÜRDŐINTÉZETE

NAGYVÁRAD, Str. PRINȚUL Nro. 7.

Idéges kimerültség, gyengeség, állapotok, fejfájás, gyomor, bél stb. betegségek ellen, gyógyfürdő, villany, hő, fénycsókák. Szénsavas fürdők, beléző gyógymódok. Edző erősítő vizkórak, hízó, fogyó kórak. Szobák penstóval. 9219

Használt, de jókarban levő 20—22 Hp. BENZINMOTORT, 10—12 Hp. stabil gőzgépet kazánnal, 6—8 Hp. lokomobilt, vasálynos kőfűrészt 100—120 cm. lappal, nagyobb vas fűrógépet, tábori kovács tűzhelyet, 5—10 q. tizedes mérleget keres megvételre BÁRÓ APOR PÉTER TORJA. 9200

scfför-mechanikus

jó bizonyítványokkal állást keres.

KIRIN GYÖRGY

Sepsiszentgyörgy

Major-ut 7.

9121

Általános bérmozgalom Brassóban

**Közös kollektív szerződések a gyárak és munkásaik között
A vasiparban megkötött a békekisérlet**

A Brassói Lapok munkatársától.

BRASSÓ, június 13. Mint megállapítottuk, a brassói vasiparban bérmozgalom ma elért egy jelentős mélypontra, mert a június első napjaival hatályát veszített kollektív szerződések megújítása a legtöbb szakmában nem történt simán. A drágasággal arányban kívánják a dolgozók munkabérek megemelését, ami természetesen a többi iparágban élesen szembeállította egy részét a munkást és a munkaadót.

A vasiparban még jobban elmérgesedett a helyzet. A Transylvania-gyár kivételével Brassó vasgyáraiban teljesen, vagy részlegesen megakadt az üzem. A brassói munkaügyi felügyelőség megkezdte a békítési kísérletet, amely azonban egyelőre teljesen sikertelen maradt. Azt a kérdést, vajon csak Brassóra szóló érvényű szerződések kötések, mindkét fél a maga sine qua non feltételének tekintette, amelynek honorálása nélkül még csak a tárgyalásokhoz sem hajlandó leülni. A munkaügyi felügyelőség holnap újabb megteszi a szükséges lépéseket abban az irányban, hogy az érdekelt öt-házhusz vasiparban működő újból visszatérhessen munkahelyébe.

A brassói munkaügyi felügyelőségnek különben ma szokatlannal erős napja volt. Több brassói vállalat: az Enkaverk-kávé, a Marasesti vegyipar, a Kugler cement, Gertner Demeter cement, a Zernesti Papír, a Czell-féle deszafélé sor, a Seberg posztó, Teilmann posztó, Foith György kötött és szövöttáru, a Fotogén Kócolajinomitó-gyárak igazgatósága azzal a kéréssel fordult a munkaügyi felügyelőséghez, hogy közbenjárását kérjék a munkásaikkal való

közös kollektív szerződés megkötésére.

E gyárak képviselői és a munkásság megbízottai között ma délelőtt dr. Popea Miklós és Munteanu P. munkaügyi felügyelők vezetésével meg is kezdődtek a tárgyalások egy közös alapokon nyugvó, de szakmánként más munkarendet és fizetési feltételeket előíró kollektív szerződés megkötése érdekében. Ezek a tárgyalások kilátással kecsegtetnek és minden remény megvan rá, hogy a két fél kívánalmainak összeegyeztetésével a munkafolytonosság megszakadása nélkül létrejön az új kollektív szerződés.

Élénkebb mederben folyik a barcasági körzetbe tartozó famunkásság és a négy ipari üzem közötti tárgyalás, a mely a jelek szerint békés úton fogja kivívni a munkabér husz százalékos felemelését.

A brassói kávéosok és élelmiszeresek és a kávéházi és élelmi munkások között létrejött megegyezés értelmében egy évvel meghosszabbították a kollektív szerződést, amely a pincérek fizetését tudvalevően automatikusan szabályozza a drágasági arány változásához képest.

Belzavarként félnek Amerikában az alkoholtilalom miatt

WASHINGTON, június 13. Az amerikai »Százak« és »nedves«-ek közelméleti értekezők, az ellentét az alkoholtilalom ügyében az alkoholisták és antialkoholisták között annyira kiéleződött, hogy Harding elnök komolyan foglalkozik azzal a tervvel, hogy a kongresszus őszi ülésén az alkoholtilomra vonatkozó törvény megváltoztatását fogja indítványozni, mert ha a közdelem ilyen mederben folyik tovább úgy az komoly belzavargásokra vezethet. A módosítás értelmében amerikai vizeken időző külföldi hajók külön intézkedések alá esnének.

Lemondott a perzsa kormány

LONDON, június 13. Teheránból jelentik a Reuter-ügynökségnek, hogy a perzsa kormány lemondott.

Szakadás készül Anglia és Franciaország között

Angliában lehetetlennek tartják a német ellenállás leszerelését

— A Brassói Lapok eredeti távirata. —

LONDON, június 13. A kormány megvitatta Poincaré jegyzékét és kimondta, hogy azt a francia követelést, hogy a Ruhr vidéki ellenállás leszereltesse, ma még lehetetlennek tartja. A Ruhrvidék legnagyobb veszedelem a kommunizmus részéről várható.

Hogy az angol kormány elkerülje a szakítást Franciaországgal, új tárgyalásokat ajánl a szövetségeseknek, s felajánlja, hogy intervénál Németországnál.

Ha Franciaország hajthatatlan volna, akkor a szakértőkkel vizsgáltatják meg az általános németországi helyzetet és a fizethető összeget. A szakértők megegyezése esetén Anglia elvállalná, hogy Németországnál lépéseket tegyen a passzív ellenállás megszüntetésére.

A Curzon és Saint-Aulaire közt tegnap lefolyt tanácskozások megkezdésénél negatív eredménnyel végződtek, de nem adták fel a reményt, hogy az ellentétet eloszlatják. Később Curzon a belga követet, majd a német és olasz nagyköveteikkel és a berlini angol nagykövettel tanácskozott. A döntés közelebb várható.

Nincs kilátás a megegyezésre

LONDON, június 13. A Daily Telegraph szerint a szövetségek közti megegyezés kilátásai nagyon csekélyek, mivel Poincarénak Londonban előterjesztett álláspontja eleve megdöntött minden kilátást az angol-francia felfogások összeegyeztetése irányában. A francia hajthatatlanság példátlanul álló mértéke valósággal megdöbbentő. A francia nagykövet nemcsak a német passzív ellenállás beszüntetését követelte, hanem sok egyébét is, melyekkel megmutatta, hogy a megegyezés nem sikerülhet.

Curzon csak barátságos uton kéri az ellenállás megszüntetését

LONDON, június 13. Negyvennyolc órában belül itt a franciák döntését várják, hogy hajlandók-e a Ruhr-vidékre vonatkozó fegyverszünet feltételeit megvitatni, melyeket azután vagy az angol kormány vagy a szövetségesek Berlinbe juttatnak. Curzon kijelentette Saint-Aulairének, hogy nincs módjában az angol kormány nevében a németeket felszólítani a teljes kapitulációra, azonban barátságos uton ajánlhatja a passzív ellenállás megszüntetését.

A román vasutak új korszaka

Vasúti forgalmi szakiskola Aradon Az arad-nagyvárad és kisjenő-nagyszalontai vonalak ügye — Új vonalak

— A Brassói Lapok munkatársától. —

BUKAREST, június 11. A közlekedésiügyi minisztérium megint kapott pénzt: kétszázmillió lej kereset összegben. Mit fog ezzel csinálni a minisztérium, hova fog belőle fizetni? A külföldi adósságokat fogják-e törleszteni, avagy a belföldi szállítók számláit fogják abból kiegyenlíteni? Új vonalakat fognak-e építeni, avagy a régiakat fogják rendbehozni? A fizetéseket fogják-e felelni, vagy a személyzetet kibérezni?

Ezeket a kérdéseket intézték Mosoiu tábornokhoz s a következőkben adta meg rájuk a feleletet:

— Igen, kaptunk kétszázmilliót. De azoknak a terveknek a keresztültelére, a melyeket a közeljövőben fog realizálni a minisztérium, ez az összeg nem sokat jelent. Azonban be fogjuk tudni osztani olyanformán, hogy mindenkinek jusson belőle, s különösen, hogy az ország forgalmi helyzetének tökéletesítését fokozzuk.

— Az első teendőnk lesz a forgalmi személyzet kiképzése. Erre a célra tekintélyes összeget szántunk, melyet a kétszázmillió büdzsén kívül fogunk e célra alkalmazni. Románia egész területéről s különösen Erdélyből, a Bánságból, s Bukovinából a legkiválóbb szakértőket toborozzuk össze, hogy egy minden tekintetben elsőrangú forgalmi kiképező iskolát szervez-

Mennyit fizetett eddig Németország?

PARIS, június 13. A Matin szerint Németország 1923. január elsejéig aranyban összesen 7 milliárd 927 millió 428 ezer 567 márkát törlesztett, de a szövetségeseknek ebből csupán öt milliárd 184 millió 250 ezer aranymárka jutott. Románia részesedése tíz millió 144 ezer aranymárka volt.

Tiltakozás a frank bevezetése miatt

BERLIN, június 13. A német kormány jegyzékét intézett a Saarvidéki bizottsághoz, melyben tiltakozik az ellen, hogy a francia frank mint egyedüli törvényes pénzt vezessék be oda. A tiltakozás megállapítja, hogy az új rendelet a versaillesi szerződés újabb megsértését jelenti.

Lelőttek hat német polgárt

DÜSSELDORF, június 13. E hó 11-én éjjel hat német polgárt, akik nem engedelmességeknek annak a felszólításnak, hogy eloszoljanak, a francia őrség agyonlőtt. A tömegből sokan megsebesültek.

Degoutte újabb szankciókkal fenyeget

DORTMUND, június 13. A rendőrségben számos polgár eltűnését jelentették be. Ezek az eltűnések valószínűleg a két francia tiszt lelövésével függnek össze. A városi tanács élesen elítélte a francia tisztek meggyilkolását, de egyúttal nyomatékosan tiltakozott a megtorló intézkedések, hat német polgár agyonlövése és két városi tanácsos letartóztatása ellen. A tanács tiltakozását átnyújtották a francia parancsnoknak.

Degoutte tábornok a város vezetését kötelezte, hogy 24 órában belül kiszolgáltassa a bűnösöket, ellenkező esetben új szankciókat alkalmaz. A birodalmi bank fiókját és a városi pénztár pénzkészletét lefoglalták.

Hollein német képviselőt, akit tegnap szabadon kellett volna bocsátani, a dortmundi események miatt visszatartották.

A franciák a városba vezető utakat elzárták. A kirándulókat hazatérőben bántalmazták és letartóztatták. Két német orvost, mielőtt a kórházba mentek, agyonlőttek.

Agyonlőttek egy francia őrszemét

PARIS, június 13. A Havas-ügynökség értesülése szerint Recklinghausenben egy francia őrszemét agyonlőttek.

és intellektuális felfogásra valló érdemeiért a legnagyobb elismeréssel adózom.

— Milyen új vonalakkal akarja ism megajándékozni Excellenciád az országot?

— Erről szerettem volna hallgatni. I ha már itt van, legyen a Brassói Lapok az első a hír közlésében. A lehető legrövidebb időn belül ki fogjuk építeni vasco—csuci vonalat, s ezzel egyidejűleg a brád—marosillyei vonalat, mely egy legfontosabb forgalmi pontja lesz a környéknek. Ezzel nagyot fogunk lendíteni az ottani ipar és kereskedelem helyzetét, mely egyre növekedve, a jó vonátösszeköttetések híján nem bír erejéhez mérten fejlődni, mert úgy a szükséges nyersanyagok szállítása, valamint az áruforgalom lebonyolítása sokkal gyorsabb és aránylanul olcsóbb lesz.

— Még emlékezni fog, szerkesztő úr, arra a kijelentésemre, hogy egy ország gazdasági helyzetének a fejlesztésére, s az árak olcsóbbodására sokkal nagyobb tömeggel bír a jó vasúti forgalom, mint bármilyen politikai, vagy pénzügyi akció. Ennek az államnak munkaerőre van szüksége, dolgozó emberek kellene ide, s akkor minden jól fog menni. Egész miniszterségem alatt a legfontosabb célom az volt, hogy a vasúti forgalmat megbízható, kifizetett és dolgozó emberek kezébe adjam, aztán nem válogattam sem a fajokat, sem a nemzetiségeket. Nekem egyaránt kedves volt mindenki, aki munkáját teljesíteni tudta. Ezeknek az embereknek segítségével tudtam elérni azt, hogy a Románia vasúti forgalma a tökéletesedés felé léphetett.

Felemelte a kincstár a dohány és a só árát

70—100 százalékos áremelkedés

BUKAREST, június 13. A pénzügyminisztérium rendeletet adott ki, amely szerint az állami egyedüli árusítás alá eső összes cikkek árát emeli. Az emelés bizonyos cikkekkel elérte a száz százalékos is. A dohány árak 50—70 százalékkal fognak emelkedni s a következőképpen változnak:

Regal dohány az eddigi 30 lej helyett 60, Lux 20 helyett 40, I. minőség 15 helyett 25, II. minőség 10 helyett 15, III. minőség 5 helyett 7 lej 5 bani lesz. A cigaretták ára a következő lesz: Regale RMS, szopóka nélkül 6 bani helyett 1 lej, Intim RMS, szopóka nélkül 30 bani helyett 90 bani, Regal RMS, szopóka nélkül 50 bani helyett 80, Principele Carol 50 helyett 80, Intim RMS, szopóka nélkül 40 helyett 70, Regal 40 helyett 60, Intim Club 30 helyett 50, Mircea 30 helyett 60, Principele 25 helyett 50, Cingasa 25 helyett 50, Dama 25 helyett 40, Dorobanti 20 helyett 30, Militare 15 helyett 20, Funktionar 12,5 helyett 25, Natune 6,50 helyett 10 bani lesz darabonként. A szivarok árát is hasonló mértékben emeli a jövődél.

A só ára az eddigi kilonkénti egy lej helyett 1,20, illetőleg 1,50 lesz.

„saxonia” 280 0974

25%-ot takarít meg, ha „BAKULA” (fapálcaszövet) használnál piafonstakuturozáshoz. (Deszkahuzat és nád nélkül használható.) — Ár román rendeltetési állomásra: cca. 19-80 Lei per m²

Bacula-mű Ganzert & May
BRASSÓ, Jancsi-sor 3. Telef. 3—66.

Elsőrendű, aprított és hasáb száraz

bükk-tüzifa

házhöz szállítva!

Megrendelhető az

ERDÉLYI LESZÁMITOLÓ-BANK-nál, Virágsor 12. sz. a.

Megalakult a Brassói Könyvtár Egyesület

Kölcsönkönyvtárt és szabad lyceumot létesít az egyesület

BRASSÓ, június 13. Zajlanul, de anélkül gondosabban és alaposabban előkészítve, egy új kulturális intézmény létesült Brassóban. A Könyvtár-Egyesület széreny és szürke címét viseli, de céljában és munkájában nagy feladat, nemes hivatás, hűzágpótló tevékenységi alkalom foglaltatik.

A június hó tizenkettedikén megalakult új egyesület célja, mint az alapszabályok megjelölik: a szépirodalom termékeinek és egyéb hasznos ismeretterjesztő műveinek, továbbá a képzőművészet termékeinek gyűjtése, terjesztése, valamint ismeretterjesztő előadások rendezése által a közművelődés előmozdítása.

E nemes célt az egyesület kölcsönkönyvtár és olvasóterem fenntartásával és szabad lyceumi előadások rendezésével törekszik elérni, fenntartó anyagát pedig az alapító és pártoló tagok könyv és pénzádományából, a rendes tagok járulékaiból, az előadások bevételeiből, könyvtári kölcsöndíjakból és önkéntes adományokból szerzi be.

Az alapító tagok részint 500 lejes díjjal, részint tíz értékes bekötött könyv adományozásával tették lehetővé, hogy a megalakulás már egy azonnal működésre képes intézmény irányítására szolgálhat.

Rendes tag lehet az, aki az egyesület megalakulása után legalább tíz értékes, jól bekötött könyvet vagy ötszáz lejt adományoz. Pártoló tag, aki évente legalább három jó, bekötött könyvet vagy évente legalább 150 lejt adományoz az egyesületnek.

A Brassói Könyvtár-Egyesület kedden este tartott alakuló közgyűlésén dr. Szigeti Vilmos, a kénsavgyár műszaki igazgatója elnökölt, akinek legnagyobb része van a könyvtár-egyesület tervében és megszervezésében. Meleg üdvözlő szavai után, melyeket a nagyszámúban megjelent alapító tagokhoz intézett, Jó Győző felszólalásánál a közgyűlés elnöke az alapszabályokat ismertette, melyeket a gyűlés elfogadott.

Ezután a gyűlés egyhangúlag közfelkeltással megválasztotta az egyesület elnökének dr. Kupcsay Bernát ügyvédet, alelnökének Halász Gyula főreáliskolai tanárt és Szabó Béni ipartestületi elnököt, titkárnak dr. Harmath Zoltánt, jegyzőnek Pusztás Károlyt, ref. lelkészt, ügyvédnek, dr. Farkas Lajos ügyvédet, pénztárosnak Rácz Albert vezértitkárt, elnökörként Tellmann Béla szobát és Király Lajos kereskedőt.

A választás megtörténte után dr. Kupcsay Bernát elnök mélyen átérezett szavakkal köszöntö meg az iránta megnyilvánult bizalmat és a tagokat és tisztviselőket a nemes cél odaadó szolgálatára hívta fel.

Az egyesület már legközelebb megkezdte működését, elsősorban a kölcsönkönyvtár megnyitásával.

Szublimátos süteménnyel mérgezik meg egy könyvelőt

— A Brassói Lapok tudósítójától. —

BUDAPEST, június 13. Rejtélyes mérgezési ügyben nyomoz a budapesti rendőrség. Tegnapelőtt az egyik klinikán megjelent Polich József gyári könyvelő, s panaszkodott, hogy már napok óta rosszul érzi magát, s azt hiszi, hogy megmérgezték. Előadta, hogy a szolnoki vonaton egy Alexander Béla nevű úgnőnek süteménnyel kínálta meg, evett belőle, s azóta állandó gyomorgöres és rosszullét kínozza. Polich ezután elvesztette eszméletét, többet magához sem tért, s tegnap meghalt.

A rendőrség — ahol a klinika igazgatósága jelentette az esetet — azonnal megindította a vizsgálatot, s eddig sikerült azt kideríteni, hogy Polich a kávéházban megismerkedett Alexander Béla úgnővel, akinek elmondta, hogy félmillió korona megtakarított pénze van, s szeretné biztos helyre tenni. Alexander dollárvásárlást ajánlott.

Polich beleegyezett az üzletbe, Szolnokra utazott Alexanderrel, s átadta neki a pénzt. Amikor már a pénz a zsebében volt, szublimátos süteménnyel kínálta meg Polichot, aki ezután két napig eszméletlenül feküdt Szolnokon Alexander lakásán, aki látva a veszedelem, néhány soros írást visszahagyva, nyomtalanul eltűnt. Alexander kézrekerítésére minden intézkedést megtettek.

Június 15-ikén megdrágul a kenyér

Eddig sem lehetett maximális áron búzát venni

— A Brassói Lapok tudósítójától. —

BUKAREST, június 13. Jelentette a Brassói Lapok, hogy a kormány az a szándéka, hogy a gabonakereskedelmet szabaddá tegye. Ezzel kapcsolatban a buza és lisztellenőrző hivatal a malmok képviselőinek bevonásával értekezletet tartott.

Az értekezleten a malmok azt kérték, hogy a folytonos rekvirálásoknak vessenek véget. A malmok felajánlották, hogy a hadsereg lisztszükségletét fedezni fogják, ha a rekvirálások megszűnnek, és

bizonyos mennyiségű finom liszt kivételét megengedik

Eleinte úgy tervezték, hogy az új buza és liszt szabályzatot csak az új termés betakarítása után léptetik életbe, azonban a folyton nehezebbé váló lisztellátás miatt valószínű, hogy már június 15-én életbeléptetik az új szabályzatot. Az új szabályzat a buza árát az eddigi harmincezer lejről negyvenöt ezerre emeli fel.

A kereskedelmi miniszternek az a szándéka, hogy a kenyérárakat szigorúan ellenőriztetni fogja. Sassu miniszternek ugyanis az az álláspontja, hogy sem a liszt, sem a kenyérárak mérhetően drágulása nem indokolt, mert

a malmok eddig sem szerezhettek búzát 38000 lejen aluli áron.

Ha tehát a liszt és kenyérárak nagyon felszökkennek, az eredeti elvtől eltérően a fehér kenyér árát is megfogják

szabni. Ennek megvitatása végett az országos lisztellenőrző hivatalt már össze is hívták s valószínűleg azt a javaslatot terjesztik elő, hogy a barna kenyér árát 4 lej 50 baniban, a fehér kenyérét 7 lejben és a luksuszkenyerét 9 lejben állapítsák meg különként.

Bármi legyen is a kormány döntése, az bizonyos, hogy az ország lisztellátását csak úgy lehet biztosítani, ha a buza-termelés problémáját megoldják. Tagadhatatlan, hogy a buza belföldi ára a világpiacra alatt van s ez a termelésre csökkentőleg hat. Az agrárreform is nagyban hozzájárult a buza-termelés csökkenéséhez. Olyan rendszabályokat kell tehát a kormánynak kitalálnia, melyek a buza-termelésre serkentőleg hatnak.

Nem lehet észrevétel nélkül hagyni Sassu azon kijelentését, hogy a liszt árak emelése nem indokolt, mert a malmoknak a 30,000 lejben maximált búzát eddig is 36—38,000 lejért kellett vásárolniuk. Sassu kereskedelmi miniszter ezen kijelentése kiáltó bizonyítéka annak, hogy a rendeleteket még a végrehajtó hatalom sem respektálja. Mert ha másképp lenne, nem lett volna szabad a kormánynak eltérnie, hogy a malmok túlfizessék a buza árát.

Minek maximális ár, minek spekulációs törvény és a zaklató rendeletek sokasága, ha maga a kormány bizonyítja, hogy nem mindenkire egyformán kötelezők s nem tartatja be azokat.

Denunciálták-e az erdélyi színészegyesületet?

Az egyesület feloszlatajának előzményei — Valjean vezérigazgató nyilatkozata

BRASSÓ, június 13. Valjean ur, a bukaresti kultuszminiszteriumban a színészi ügyek vezérigazgatója nagyon érdekes és frappáns hatása nyilatkozatot tett a Brassói Lapok bukaresti munkatársának. Valjean alább közölt nyilatkozatából ugyanis ép az ellenkezője tűnik ki annak, mint a mit a színészegyesület kénytelen feláldozásáról a bukaresti tanácskozások és határozatok után bizonyos oldalról tendenciózus beállítással közöltek.

Ez a hír az volt, s ezt máig sem cáfolta meg senki, hogy Janovics Jenő reteneles csapásként sújtotta az az alternatíva, hogy vagy beleegyeznek a színészegyesület feloszlatajába, vagy vége a romániai magyar színésznek, s Janovics vérszívvel bár, aláírta a színészegyesület feloszlataját.

Valjean vezérigazgató nyilatkozata szerint »a színészegyesület feloszlatajával kapcsolatban megjelent hírek (tehát tragikus dilemmáról és drámai elszáráról szóló hírek) véges-végig hamisak.« Janovics igazgató nagyon helyeselte, hogy egy az összes romániai színészeket egybefoglaló szindikátusba lépjenek be a magyar színészek is, sőt Janovics »már régóta ezt a nézetet vallja és egy év előtt már tárgyalta erről.«

Anélkül, hogy egyik vagy másik irányban állást foglalnánk, e nagy ellenmondás tisztázását ép a Kolozsváron csütörtökön kezdődő színészkongresszus küszöbén fölöttébb tisztázandónak tartjuk. Janovics Jenőnek nyilatkoznia kell, tényleg olyan kínosnehezen, elháríthatatlan kényszer hatása alatt egyezett-e bele a színészegyesület halálós ítéletének aláírásába, mint a rendelkezésre álló sajtó élénk színeivel cselelt, vagy pedig, ahogy a vezérigazgató állítja: a legnagyobb készséggel, teljes meggyőződéssel, mint aki maga is magyar színészegyesület helyett jobbnak tartja az országos, minden fajta színész magában foglaló szindikátust?

A közvéleménynek végre tisztán kell látnia, micsoda véresen komoly dolog folyt a kulisszák mögött és micsoda szemfényvesztő színjáték a nyílt színen? Minő joggal támadnak és hajszoznak halálra például egy Fekete Mihályt, aki elsőrendű drámai színész, a kolozsvári szintársulat évtizeden át volt ünnevelt művésze és rendezője és aki Márosvásárhelyen, valamint Brassóban is elsőrangú erőket foglalkoztat s kötelezettséget minden irányban teljesíti? S minő érdekből emeltek pajzsra osztatív módon mindjárt a bu-

karesti gyűlés után három nevet a jövő koncessziók számára, holott egyiknek-másiknak talán a pajzs mögött is meglehetne huzódnia?

Minél hamarabb és minél tisztábban tisztázódnak az ilyen kontroverziák, annál könnyebben sikerül a hazai magyar színészet ügyét a személyes hajszolódások és érdekek fullasztó hínárjából kiszabadítani. Mindenki elpusztulhat az oktan vi-szályban, csak a magyar színésznek, s e színészet létgaranciáinak nem szabad elpusztulnia. E nagy cél érdekében nagyon jó volna, ha Kolozsváron nem egyes színigazgatókra utaznának (nem a méltalano-
kat értjük), hanem a harmóniát, az egysé-
ges frontot iparkodnának megeremteni.

Ime Valjean vezérigazgató nyilatkozata:

— Az erdélyi magyar lapok egyértelműleg tiltakoznak az erdélyi színészegyesület feloszlataja miatt, s különösen a feloszlata módja ellen.

Mondhat a feloszlata körülményeiről valamit, vezérigazgató ur?

— A színészegyesületet nem mi osztottuk fel. Az egyesület szükségtelen voltáról ugyanazok győződtek meg, akik azt annak idején megalkoták. Az egyesület feloszlataját maga az egyesület határozta el.

— Mondhat valamit vezérigazgató ur a feloszlata körülményeiről? Tud ön arról, hogy az erdélyi magyar sajtó az ön szemé-lyét úgy állítja be, hogy a feloszlata körül önnek döntő szerepe volt?

— Bármit irnak is az erdélyi magyar lapok, nem veszem rossz néven tőlük. Biztos vagyok abban, hogy ezeknek a lapoknak a szerkesztői valamennyien jóhiszemű emberek. Mindamellet azok az információk, a melyek a színészegyesület feloszlatajával kapcsolatos eseményekről kaptak, véges-végig hamisak. A magyar színházak igazgatóival két tanácskozásom volt, az egyik a nemzeti színházban, a másik a kultuszminiszteriumban. A tanácskozások, a melyeken kifejtettem előttük álláspontunkat a koncessziók kérdésében, a teljes megértés jegyében folytak le, s kivétel nélkül az összes igazgatók legteljesebb megelégedésé-
ket fejezték ki az a nagylelkűség fölött, amellyel mi a kisebbségek színháza iránt viseltetünk. Velele-
nül került szóba e tárgyalásokon a

színészegyesület kérdése is, s ez alkalommal ama nézetemet fejeztem ki, jó volna, hogyha Nagyromániának összes színészei vallás és nemzetiségi különbség nélkül egy jól szervezett szindikátusban tömörül-
nének, amely hivatásbeli érdekeiket minden irányban megvédené. Janovics igazgató azt válaszolta nekem, hogy ő is már régóta ezt a nézetet vallja és már egy év előtt tárgyalta is velem erről azoknak a tárgyalá-
soknak folyamán, amelyeket Manolescu János urral folytattunk. Elhatároztuk, hogy a magyar színészeket felveszük a bukaresti szindikátusba. Maga Janovics, a bizottság tagja lett, s különös megelégedéssel töltötte el az a mód, ahogyan Manolescu mindent elkövetett, hogy ezt a célt elérhessék.

Az erről szóló jegyzőkönyvet Janovics igazgató ur is aláírta a többi színigazgatókkal egyetemben, a legszívesebben egyetértésben.

A jegyzőkönyv lezárása után megtartott utolsó összejövetelen Manolescu ur is résztvett, aki beható megbeszélést folytatott az összes igazgatókkal azokról a gyakorlati eszközökről, amelyekkel a célt el lehet érni. Ez alkalommal választották meg Janovics igazgató urat a román egyesület végrehajtó bizottságának tagjává, s ebben a minőségében részt is vett a román szindikátus bizottságának ülésén Bukarestben. Világos ebből, hogy mily kevés komolysággal informáltak a kisebbségi sajtót.

— A feloszlatajáról szóló jegyzőkönyvet magyarul olvasták fel?

— Annak ellenére, hogy az összes igazgatók majdnem valamennyien értik a román nyelvet, titkárai mégis hangosan és érthetően tolmácsolták azt magyar nyelven. Hangsúlyozni akarom, hogy már a magyar színészegyesület feloszlata előtt nemcsak Janovics dr. egyedül, hanem igen sok magyar színész belépett a bukaresti egyesületbe, mert belépték, hogy az egyesületbe való belépéssel saját érdeküknek használ-
nak, mert annak bizottsága és vezetői a legnagyobb energiával dolgoznak, hogy a színészek anyagi jólétét biztosítsák.

— Mi a véleménye vezérigazgató urnak a jövőről?

— Megvagyok győződve, hogy a jövő teljes sikert fog hozni. A színészek ügyeinek vitelét most egységes adminisztráció végzi egy ember vezetése alatt, s művészeink kivétel nélkül be fogják látni, hogy ennek a hatalmas szervezetnek tagjaivá kell lenniük, amely eredményesen meg tudja védeni érdekeiket.

400-600.- Lejt

Hízel havonta 1 szobás és konyhás lakásért 2 személyből álló család. A belvárostól nem túl messze. Ajánlatok „Csendes” jellegre a kiadóba kéretnék.

Dr. RÁCZ ÖDÖN SZANATÓRIUMA és GYÓGYFÜRDŐINTÉZETE

NAGYVÁRAD, Str. PRINȚUL Nro. 7.

Idegcs kimerültség, gyengeség, állapotok, fej, szív, gyomor, belső, betegségek ellen, gyógyfürdő, villany, hő, fénykezelés. Szénsavas fürdők, belső gyógykezelések. Edző erősítő vizkúrák, hő, gyógykezelések. Szobák pensióval. 9219

Használt, de jókarban levő 20—22 Hp. BENZINMOTOR, 10—12 Hp. stabil gőzgépet kazánnal, 6—8 Hp. lokomobilt, vasútványos körfűrészt 100—120 cm. lappal, nagyobb vas fűrészgépet, tábori kovács tűzhelyet, 5—10 q. tizedes mérleget keres megvételre BÁRÓ APOR PÉTER TORJA. 9200

Józan, szorgalmas,

seffő-mechanikus

jó bizonyítványokkal állást keres.

KIRIN GYÖRGY

Sepsiszentgyörgy

Major-ut 7.

9121

Hogyan lehet milliárdokat szerezni?

A legvagyonosabb bécsi vállalkozó meggazdagodásának története

— Bécsi szerkesztőségünkől. —

BECS, június 11. Az amerikai vagyoni történetek telve van nincstelen-ségből milliommosokká lettek elterjedve. Mesészerű történetek ezek, de fantasztikus voltában aligha hasonlítható össze bármelyik is a szerencsének azon kegyeltjével, akit ma Bosel néven az osztrák köztársaságnak kétségtelenül leggazdagabb és Középeurópának is egyik legvagyonosabb embereként ismernek.

Erről az alig harminc éves csodagyerekről, egy olyan személyiségről, aki Boselt még kereskedősegéd korából ismeri és aki figyelemmel kísérte valóban mesészerű előlépését a megmilliárdosodás útján a következő jellemrajzot készítette:

Feltétlen tény az, hogy Bosel hetnyolc év előtt Bécs első kerületének a közepén levő egyik üzletében még a pult mögött segédi minőségben volt alkalmazva. A háború harmadik évében egy hasonszórú, de néhány ezer korónával rendelkező barátjával társulva, önállósítja és hadiszállítókra vetette magát. Sikertől összeköttetéseket szereznie és ezeknek ügyes kihasználásával — az első milliót... Ez volt a legnehezebb, a második, a tizedik, az ötvenedik már sokkal könnyebben jött és nem került nagy nehézségbe az akkor alig 26-27 éves embernek megszereznie a kereskedelmi tanácsosi címet, amely megnyitotta előtte az utat Bécs közgazdasági életének kiválasztottjai közé. Ettől kezdve szédítő iramban vette a mérőföldet és ma minden irigykedés dacára is általánosan tudott és elismert tény, hogy Bosel Ausztriának leggazdagabb embere. Az Union-Banknak tulajdonosa tiszta önkarnátója a siber-típusnak. Az ő káprázatosan hatalmas vagyona nem szorgos, kiltató, kemény munkának fokozatos gyarapodás eredménye. És spekulációiban terveinek keresztülviteleiben a legteljesebb tekintetnélküliség sőt lelkismeretlenség sem alterálták őt. Szerződéseket, kötelezettségeket csak addig ismer, amíg azok az ő érdekében fekszenek; egyenes, nyílt beszédet még alig hallhatunk szájából. Közismert Bécsben, hogy Bosel ígéreteire nem szabad sokat adni. Vagyonának felhalmozásában nagy része van több bécsi bank jóhiszeműségének: ezeknél Bosel dollárokat vásárolt és hetekig tudta ígérettelkelül prolongálni az ellenértékeknek osztrák koronában lefizetését. Amikor fizetett, a dollár már olyan magas kursuson állt, hogy három-ötszöröse volt mint amikor Bosel vásárolta és a dollárok egy harmadának-ötödének eladásából fizette ki az ilyen természetű adósságait.

Jellemző, hogy anyagi függetlensége dacára a magán érinkezésben, sőt az üzletében is Bosel olyan kigyósmaságu modort tanusít, hogy Bécsben általánosságban japánnak nevezik őt. És élénk magyarázatokra szolgált okot az a tény is, hogy senkisék velekedik bőkezűségben Bosellal a rendőrség jótekonysági, segély-alapjainak támogatásánál. Bosel természetesen tud és igyekszik minél jobb, barátságosabb viszonyt állítani a rendőrséggel. Schoberral, a bécsi rendőrség főnökével való meghitt barátsága közismert tény. De szoros barátságot tart fenn Bosel azokkal a körorokkal is, amelyekből az osztrák kapitalisták általában rettegnek: a szocialistákkal, kommunistákkal. Hatalmas összegeket áldozott már ennek a barátságának épségben tartására. Ahány szocialista, kommunista üzemi anyagi válságba sodródik, azt az utóbbi években mind a Bosel millióival állítják talpra.

Gondja van ennek a nagystílú sibernek arra is, hogy a sajtótól ápolja a jó viszonyt. Állásnélküli újságíróknak lapokat gründol, válságba jutott lapokat szánál, titokban jelentős összegeket adományoz újságírók segítségére. Okosan bosellian és aránylag igen olcsón szerzi meg magának a nyugodt és szabad teret milliárdjainak megtartásához és újabb milliárdok szerzéséhez. A tempo azonban, melyet önmaga diktál, olyan szédítő, hogy előbb-utóbb mégis csak orra fog vágódni. Zuhanása azonban bizonyos, sok értéket fog magával rántani....

Szerezzen híveket a BRASSÓI LAPOK-nak

Daruváry magyar külügyminiszter Nincsic nyilatkozatáról

Magyarország nem enged beleszólást belügyeibe

— A Brassói Lapok munkatársától. —

BUDAPEST, június 13. A nemzetgyűlés tegnap délutáni ülését a belgrádi külügyminiszter gyűlölködő expozéjára adott magyar kormányválasz töltötte ki. Gróf Hoyos Miksa interpellációjára Daruváry Géza külügyminiszter azonnal válaszolt. A szerb külügyminiszter beszédét olvasva — mondotta — csodálkozás és sajnálkozás fogta el. Csodálkozott azon a szokatlan hangon, amely az európai diplomáciában is meglepetést keltett, sajnálkozott pedig azon, hogy Nincsic éppen akkor nyilatkozott ilyen ellenséges hangon Magyarországról, amikor a magyar kormány mindent megtesz és megtett, hogy az ország jó viszonyban élhessen szomszédaival.

Nem rajtuk mulik, hogy ez nem sikerült. Ami különösen az SHS. királyságot illeti, ismétellen felajánlottuk, hogy gazdasági szerződéseket kössünk vele, sőt ezenkívül minden függőkérdést szerződésileg rendezzünk. Ezekre az előterjesztéseinkre többször megsürgöttük a választ, mégsem tudtunk eljutni a tárgyalásokig. Ajánlatot tettünk Jugoszláviának, hogy cseréljük ki minden fenntartás nélkül az összes politikai foglyokat.

Ezt nem fogadták el, de annál meglepőbb, hogy ajánlatainkra ilyen ellenséges hangú választ kaptunk olyan állam részéről, amely éppen a trianoni békeszerződés alapján erősödött meg ennyire. (Taps a Ház minden oldalán.) Jugoszlávia külügyminiszterének vádjait csak azzal a pszichológiai momentummal tudja megmagyarázni, amelyet egy latin költő úgy fejezett ki, hogy emberi tulajdonság gyűlölni azt, akit megbántottunk.

Azt hiszi, hogy ez a beszéd csak egyik láncszeme annak a kampánynak, amelyet Magyarország gazdasági megerősödése ellen folytatnak, hogy azután az erőszak útján érjenek el bizonyos politikai célokat. Az a vád, hogy Magyarországon nem a jog és a törvény uralkodik, hanem az önkényuralom, olyan természetű, hogy nem is tartja szükségesnek visszautasítani.

Ekkor ezt mondta Daruváry külügyminiszter:

— Olyan régi jogrendünk van, hogy ez maga is bizonyítja a vád alaptalanságának.

Nem kíván rekláminálni, mert ez zel ellentétbe kerülne a kormány eddigi politikájával és nem akar ellenséges atmoszférát teremteni. Csináljanak bármit is, Magyarország nem hagyja magát eltéríteni a békés konszolidáció útjáról. (Taps) Majd azt hangoztatta a miniszter, hogy

Magyarország nem enged beleszólást a belügyeibe.

A középeurópai rendet a szerződések csak úgy biztosíthatják, ha azokat

minden pontjukban végrehajtják az államok, így a kisebbségek védelméről szóló rendelkezéseket is. A nagyhatalmakat sikerült meggyőzni Magyarországi békés politikájáról. Reméli, hogy ilyen zavaró momentumok nem fogják befolyásolni véleményüket.

Eljenzés. A választ a Ház egyhangulag tudomásul vette, mire az ülés befejeződött.

Nagy Emil a negyvennyolcas politikáért

BUDAPEST, június 13. A parlament elé terjesztett indemnitási javaslatlalt kapcsolatos pénzügyi helyzet ismertetése és az új igazságügyminiszter bemutatkozása kölcsönzött érdekességet a kormánypárt tegnap esti összejövetelének. Az egységespárt tegnapi pártértekezletén tárgyalták a pénzügyi felhatalmazást. Kállay Tibor pénzügyminiszter ismertetette a javaslattal összefüggő pénzügyi helyzetet és a költségvetés rendelkezéseit, megjegyezve, hogy

a drágaság folytán jelentékenyen emelkedtek az állam kiadásai.

Ezzel szemben a bevételek nem tartanak lépést a drágulással, úgyhogy az államháztartás tekintetében még az eddigi helyzet fenntartására is erőyes intézkedés szükséges, amelyeket az illetékek tekintetében jelen javaslat keretén belül is tervez. Felemlíti, hogy Magyarország külkereskedelmi mérlegének deficitje a meglehetősen nagy terhelésre való tekintettel lényegesen apadni fog, amint megkezdődik az export.

Mindezeknek erősítőleg kell hatni a korona értékének alakulására.

A pártvacsorán üdvözlötték Nagy Emilt, az új igazságügyminisztert, aki így válaszolt:

— Mikor vállalkoztam erre a nehéz tárcra betöltésre, azért tettem, hogy abban a munkában, amelyet a külföld előtt kell kifejtünk összetartásunk dokumentálására, a legnagyobb készséggel színtén résztvehessek. Mindazt, amit ma meg akarok valósítani, már tízen egy évvel ezelőtt is hirdettem, a koalíció alkalmával. Félre kell tenni a közjogi harcot és

a negyvennyolcas politikát kell megvalósítani.

Azt a politikát, amelyet a magyar paraszt ért a negyvennyolcas politika alatt és amely keresztény és agrárpolitikát jelent. Megvalósítandó reformjaim egyedül a nép érdekelt szolgálják. Ha ezeket megvalósíthatunk volna, talán a forradalmakat is elkerülhetnénk volna. Terveimet nem frázisokkal akarom sikerre vinni. A keresztény gondolatot meg kell menteni.

Clemenceaunak Kun Bélához intézett szikratávirata hamisítvány volt

Hogyan menekült meg Bécs a bolsevik inváziótól

— A Brassói Lapok munkatársától. —

BRASSÓ, június 13. A Neues Wiener Journal ma ideérkezett számában Szeps Gyula dr. a kiváló tollu újságíró, akinek politika- és diplomáciai körökkel kitűnő összeköttetései vannak, érdekes cikkben számol be arról, hogy milyen körülmények okozták közvetve a magyarországi kommun bukását, s mentették meg Bécs városát attól, hogy a bolsevik hadsereg oda bevonuljon.

Az újságíró elmondja, hogy 1919 nyarán a helyzet úgy Ausztriában, mint Magyarországon kétségbeesett volt. Kun Béla csapatai Szlovénzókban hatalmas területet tartottak megszállva, s már a magyarországi kommun bukását is elfoglalták.

Igy állt a helyzet, s egyszerre egy váratlan, s még ma is rejtélyes fordulat megváltoztatta.

A lapokban megjelent egy szikratávirat, amelyben az akkori francia miniszterelnök, Clemenceau intézett Kun Bélához és amelyben ő a legfelsőbb ta-

nács nevében a magyar diktátort felhívta, hogy azonnal szüntesse be a csehek elleni előnyomulását. Clemenceaunak ez a lépése akkor általános elképedést okozott, mert hisz akkor ez a távirat nem jelentett kisebb dolgot, mint hogy a győztes államok elismerik Kun Béla kormányát. Kun Béla azonnal felismerte a táviratnak ezt a nagy jelentőségét, s neki fontosabb volt a kommunista kormány elismertetése, mint bármilyen nagy katonai győzelem, amelyet esetleg elérhetett volna. S kiadta parancsát a cseh területről való kivonulásra s táviratilag jelentette Clemenceaunak, hogy a legfelsőbb tanács parancsának engedelmeskedett.

Az antantmissziókat az eseményeknek ez a fordulata felette meglepte. A legfelsőbb tanácsnak Kun Bélához intézett táviratáról sehol sem tudtak hivatalosan semmit, sőt úgy voltak informálva, hogy a kommunista kormányval semmilyen formában sem szabad hiva-

talos összeköttetésbe lépniök. De a távirat megjött Budapestre, Kun Béla megszüntette a csehek elleni előnyomulást, s az volt a látszat, hogy az antant legáltalában de facto elismerte a Kun Béla kormányát.

De ha a lapokban megjelent távirat meglepetést keltett, az a nyilatkozat, amelyet Clemenceau ezután adott, egyenesen elképesztő hatású volt: Clemenceau hivatalosan és kerekén kijelentette ugyanis, hogy soha eszé ágában sem volt, hogy Kun Bélához táviratot intézzon. Tehát itt egy nyilvánvaló és durva hamisításról volt szó, amely Európa félrevezetése céljából történt.

A magyarországi kommun diktátorának, Kun Bélának azonban Clemenceau eme nyilatkozata megadta a kegyelem-döfést. Kun Béla nem mozdulhatott többé, tekintélye, ami még volt, elveszett. A vörös hadsereg helyzete egészen megromlott, és így elmúlt Bécs feletti az a veszedelem, hogy bolsevik uralom alá kerüljön. Bécs megmenekült, de a szikratávirat rejtélye még ma is megoldatlan. Ki követte el ezt a csínyit, amely megakasztotta Kun Béla csapatait hatalmas előrelépésben? Kinek volt batorsága ahhoz, hogy ezt a kétségbeesett eszközt vegye igénybe? Ezekre a kérdésekre a mai napig még senkisék válaszolt.

Butorok nagy választékban. Fürdő- és szállodák tulajdonosoknak míg a készlet tart - **alkalmi vétel.**

Varrógépek állandó raktáron. Kérjen árajánlatot. Baumgarten Géza Marosvásárhely. Főter 50 és 28-30. Tel. 194.

Az erdélyi kereskedelmi és iparkamarák az uzsorátörvény ellen

— A Brassói Lapok tudósítójától. —

MAROSVASÁRHELY, június 12. Az erdélyi kereskedelmi és iparkamarák elnökei és titkárai Marosvásárhelyen értekezletet tartottak, amelyen a kamarákat és a kereskedelmet, valamint az ipart érintő fontosabb aktuális kérdéseket vitatták meg. Az értekezleten Birger Albert marosvásárhelyi kamarai elnök elnökolt.

Az értekezlet a nagyváradi kamara indítványára kimondotta az erdélyi kereskedelmi és iparkamarák tisztviselői beszerzési csoportjának megalakítását. Ezután az új árdragítási törvénnyel teremtett helyzet került megvitatásra. Az értekezlet egyhangulag megállapította, hogy sajnálattal veszi tudomásul, hogy a kormány ismét a kereskedelmi kamarák meghallgatása nélkül, illetve azok javaslatainak teljes figyelmen kívül hagyása mellett alkotta meg a törvényt, amely a legitim kereskedelmet létezőkében támadja meg és amely minden tekintetben antikomericiális és kimondja, hogy a törvény mielőbbi hatályon kívül helyezése iránt szükségesnek tartja az összes folytonos eszközökkel való küzdelem folytatását.

Az értekezlet magáévá tette a brassói kamara indítványát a mértékhatélességi törvény módosítására és az állomásokon uralkodó rendtelenségek megszüntetésére és a kolozsvári kamara ama javaslatát, mely a naptárak egységesítése és az egészségtelen iparvállalatok kitélepitésére vonatkozik.

Az értekezlet végül táviratilag üdvözölte Sassu kereskedelmi minisztert abból az alkalomból, hogy az állatkivitel szabaddá tette, s elhatározta, hogy a permissz-rendszert az egész vonalon megszünteti.

Modern Mozdószínház
(Fotball tér)
1923. június hó 16-án
szombaton d. u. 7 órakor
megnyitó előadás!!

HIREK

1580
Június
13

Jacobus Lucius első rostocki szász bibliajának megjelenése.
A XVI. század közepéről egy jeles brassói fametszőről van tudomásunk, aki azonban külföldön szerzett nevének és hazájának dicsősége. Ugy tudjuk, hogy Honternek a sokszorosított műve-
szetekre gyakorolt nagy hatása folytán Jacobus Lucius művészetét már szűkebb hazájában kezdte tanulni s valószínűleg, mint szép sikereket remélő mester került földre. Sajnos, életének ez ideje eddig feledt. Németországi művel már kész, kiforrott mesternek mutatják be a brassói származása művészt. Jacobus Lucius Corona Transylvanus rendkívül nagy tevékenységet fejtett ki a nyomdászati és főleg a fametszés terén. Műhelyéből igen szép, művészi kidíjazású könyvek kerültek ki, amelyek J. L. C. T. monogrammal, teljes nevének későbbivel jelezte. Ifjúsága, sajnos, meglehetősen ismeretlen. Annyit tudunk róla, hogy Heltal, és Abbditvart járt egyetemre. 1558-ban illusztrált egy latin katekizmust, amelyben hetvenhat művészi fametsze van. Később Wittenbergban nyomdász-
kodott, ahol több illusztrált könyve jelent meg, de főművét Rostockban alkotta meg. A mecklenburgi fejedelmi ház családja ez, amely nagyságára és művészi értékére egyaránt jelentős munka. A család-
fő ábrázoló-fametszőt azokat két újnyit széles ke-
ret díszít, amelyben hadi trüfok és szimbolikus alakok vannak elhelyezve. Ezzel a művével egy es-
mére ismeri a nevet. 1580. június 13-án jelent meg az első rostocki szász bibliaja, amelyért külföldi díjakat kapott: a városi tanács ajándékokkal halmozta el, I. János Albert fejedeleme pedig szabada-
lom levelet bocsátott ki, amely Lucius kiadványai-
nak utánpótlását megígérte. Bizony: annyira ad-
nak fametszőművészt a XVI.—XVII. században nem
vélte volna (ma is büntetlenül virul a művészi és
irodalmi plágium!) és így nem csoda, ha a brassói
származású tehetséges Luciusnak is külföldre kellett
vándorolnia, hogy érvényesüljön.

Június 15.

Felhívjuk tisztelt előfizetőink figyel-
mél erre a dátumra. Kérjük azokat, a
kiknek előfizetése ezen a napon lejár,
hogy előfizetésük megújításáról ideje-
korán gondoskodjanak, nehogy a posta-
beszedelmes kézbesítése miatt a lapkül-
dés megakadjon.

Előfizetési árak vidékre:

Évente	400 lej
Félévre	200 lej
Negyedévre	100 lej
Havonta	36 lej

— **Nagyváradon a postásoknak nem szabad magyarul beszélniük.** Nagyváradról telefonálja tudósítónk, hogy Bukarestből ma szigorú hangú rendelet érkezett a nagyvárad postahivatalhoz, amely szigorú büntetés és esetleges elbocsátás terhe mellett megparancsolja a postahivatalnokoknak, hogy a feleket csak román nyelven érintkezzenek. A rendelet ezt az intézkedést azzal indokolja, hogy Nagyvárad határosan fekszik, s így különösen veszedelmes a közönséggel magyar nyelven érintkezni.

— **Elhívték a Világ felölősszerkesztőjét.** Budapestről táviratozza szerkesztőségünk: Dr. Felek Gyézát, a Világ felölősszerkesztőjét, Zilahy Kiss Jenő fővárosi tanácsnok ellen írott cikkeért a királyi kuria kétheti fogházra ítélte. Ugyancsak a kuria három hónapi fogházra ítélte Kardos Ernő volt nagylaki képviselőt azért a súlyos bírálatért, amelyet egyik beszámolóbeszédében Törffy volt közlekedési miniszter felett gyakorolt.

— **Újabb működik az aranygyapjas rend.** A Brassói Lapok bécsi szerkesztősege arról értesül, hogy az aranygyapjas rend Ausztriában élő tagjai Baden bei Wienben Polzer-Hoditz Arthur grófnak, néhai Károly király utolsó kabinfőnökének elnöksége alatt értekez-
lést tartottak. Az értekezés, amelyen a többi között Ferenc Salvátor főherceg is megjelent, elhatározta, hogy az aranygyapjas rend újból felveszi működését. A kicsiny Ottó főherceg nagykorúságáig Polzer-Hoditz gróf fogja vezetni a rend ügyeit. Az aranygyapjas rend mindenkor főnöke ugyanis a Habsburg-ház feje, még abban az esetben is, ha ez nem gyakorol uralkodói jogokat. A Habsburgoknak ezt a jogát a békeszerződések is érintetlenül hagy-
ták.

— **Nagy áremelkedések Budapesten.** Budapesti tudósítónk táviratozza: A tőzsdén nagy áremelkedések voltak az ipari és kereskedelmi vállalatok rész-

vényeinek a gazdasági helyzethez alkal-
mazkodó ártérítéskére teljes erővel fo-
lyamatban van. Egyes részvénykatego-
riák iránt mutatkozó érdeklődés lázas
heveséggel szöktette fel az árfolyamo-
kat. Ganzdanubiás egy millió-koronával
emelkedett. Irányzat szilárd. A gabona-
piacon a forgalom rendkívül szilárd
irányzattal indult. A buza több mint
ezer koronával drágult. A malmok a
liszt árát kilónként tizenhat koronával
drágították.

— **A Romániai Magyar Dalos-zö-
vetség** igazgató választmánya folyó év
június 17-én, vasárnap délelőtt 9 óra-
kor Kolozsváron a ref. főgimnázium
épületében rendes választmányi ülést
tart, melyre a választmány t. tagjait
a napirenden levő tárgyak fontosságára
való tekintettel ez utón is azzal hívja
meg az elnökség, hogy azon okvetlenül
megjelenni szíveskedjenek. Tárgyszo-
zat: 1. Az előző ülés jegyzőkönyvének
feloiasása. 2. Jelentések az országos
versennyel kapcsolatos ügyekről. 3.
Központ áthelyezése, ideiglenes intéz-
kedések. 4. Pénztári jelentés. 5. A »Ma-
gyar Dal» kiadásának kérdése. 6. In-
dítványok.

— **Meglopta a lakótársát.** A Lang,
Rosenthal és Palmhart üvegáru és por-
cellánkereskedés részéről, feljelentést
tettek a rendőrségen, amely szerint
Zippert Ernő nevű alkalmazottjuk na-
gyonb összegű előleget vett fel fizeté-
sére, majd eltűnt Brassóból. Ugyancsak
Zippert Ernő ellen feljelentést tett Sal-
zer Ottó, aki együtt lakott Zipperttel a
Fekete ucca 8. szám alatti házban, hogy
távollétében lakótársára ellopott tőle 7,400
lej értékű ruhaneműt. A rendőrség való-
színűnek tartja, hogy Zippert Ernő, aki
megszökött Brassóból, egyéb üzelmeket
is elkövetett.

— **Magánvizsgálatok a rom. kath.
főgimnáziumban.** A brassói rom. kath.
főgimnázium magánvizsgálatai június
16-án hétfőn reggel 8 órakor kez-
dődnek. Jelentkezés az igazgatói iro-
dában. Pontos megjelenést kíván az
igazgatóság.

— **Eljegyzés.** Lempert Fanni Ha-
vasmező és Rosenfeld Henrich Gyimes-
középlak jegyesek. (Minden külön ér-
tesítés helyett.)

— **Ferenc József unokája bankdirek-
tor.** Bécsből jelentik, hogy gróf Seefried
Ottót, Ferenc József császár unokáját a
Wiener-Commerzbank élére állították.

— **A katonai felülvizsgáló bizottság,**
— consiliul de revizie — amely felülviz-
sgálja a családfejtartói minőségben fel-
mentettek a határozatokat, 1923. évi
június 17. és 18-án nem a vármegyeház-
ban, hanem a tanácsházban fog mű-
ködni.

— **Hangverseny.** Stoicescu István
bukaresti zeneigazgató vezetése alatt
pénteken az Apolló termében nagy
hangversenyt rendeznek. Műsoron lesz-
nek Beethoven, G. Popescu—Branseti
Haydn, Händel, Mendelssohn, Silcher,
Dima, Muresanu, Vidu, Kiriac és Iva-
novici szerzeményei. Ariákat énekel-
nek Elefterescu (sopran), Andreescu
(tenor) és Teodorian (bariton). Zongo-
rán játszik Rogalsky. Jegyek előre vált-
hatók az Apolló udvarán (Schwartz ur-
hölgnél) és Hiemesch könyvkereskedé-
sében.

— **Molnár Tóth val — Kanosny ta-
gad.** Budapestről táviratozza szerkesztő-
ségünk: A rákoszentmihályi család-
írtás ügyében a nagy anyag miatt a viz-
sgálat négy-hat hétig is eltarthat. A vizsgáló-
bíró előtt Molnár Tóth József a terhére
rótt összes bűnöket beismerte és — a
most már igénybevev — kitűnő emlé-
kezőtehetsége segítségével a rémséges
büntény minden mozzanatát a legpon-
tossággal adja elő. Barátja, üzlet és telte-
társ: Kanosny Dezső visszavonta a
rendőrségen tett minden vallomását. A
legálhatalosabban tagadja a gyilkosság-
ban való részvételt és semmiről sem
akar tudni. Molnár Tóth József —
ép egy mint a rendőrségen — határo-
zottan kijelentette, hogy annál kevésbé
sem lehetett sejtelve férje gaztetteről,
mivel az utóbbi évben majdnem min-
den idejét a meggyilkolt Kövesnével
töltötte. A vizsgálóbíró a jövő héten
tartja meg a villában a helyszíni szem-
lét, amely helyen a tanukat is kihall-
gatja, akiknek száma immár nyolcvanra
rug.

Handwritten signature and text:
Handwritten signature: *Handwritten signature*
Handwritten text: *Handwritten text*

— **A hosszafutasi ref. egyházköz-
ség,** iskolájának javára június 17-én a
Pap István féle sörkertben nyári tánc-
mulatságot rendez. Ez uton is felhív-
juk a négyfaluban lakó hűveink, bará-
taink figyelmét és kérjük szíves pénz-
beli, vagy természetbeni adományokat
melyeket a ref. paplakon veszünk át.
A presbiterium.

— **Legegett a világ egyik legnagyobb
pályaudvara.** Newyorkból táviratoz-
zák, hogy Philadelphia legnagyobb pá-
lyaudvara, mely a világon is egyike a
legnagyobbaknak, legegett. A pályacsar-
nokban levő harminc vonat is elpusztult.
A kár husz millió dollár. Ember-
életben, csodálatosképen nem történt
kár.

— **Német tudósok és turisták men-
nek Amundsen segítségére.** Hamburg ki-
kötőjéből a Mercur hajón német segítő-
expedíció indul Amundsen sarki expé-
diciójának a megsegítésére. A kutató ut-
ban két tapasztalt pilóta is részt vesz re-
pülőgépekkel. A jégmadár nevű egyik
gép teljesen a sarkkört viszonyoknak
megfelelően épült.

— **Amikor a zsebtolvaj utlevelet
kér.** Budapestről táviratozzák: Ma meg-
jelent a rendőrkapitányság utlevélsoz-
tályán egy Horváth István nevű vas-
munkás, hogy feleségének és magának
utlevelet állítsasson ki. Az erkölcsi nyil-
vántartóból kiderült, hogy Horváth töb-
bszörösen büntetett zsebtolvaj, aki a
kommun alatti a forradalmi törvényszék
bírója volt. Amidőn Hetényi Imre főka-
pitány, az utlevélosztályvezetője közölte
ezt a gyanút Horváthékkal ezek rátá-
madtak, majd birkózni kezdtek az elő-
szelő rendőrökkel is. Ártalmatlanná téve
letartóztatták őket.

— **Csalás miatt letartóztatott bras-
sói főhadnagy.** Az elmúlt napokban fel-
jelentés történt a brassói államrendőrsé-
gen, mely szerint egy brassói tartalé-
kos főhadnagy Costoi Sándor egy keres-
kedőtől 72,000 lejt vett fel azzal az
ürtüggyel, hogy árut szállít érte. Costoi
nem tett eleget a megállapodásnak, ha-
nem megugrott Brassóból. Kézrekeri-
tésre megtett lépések eredménnyel jár-
tak, mert ma az aradi rendőrségtől táv-
irati értesítés jött, hogy Costoi sikerült
Aradon letartóztatni. Brassóba hozzák.

— **Meggyilkolt parasztagda.** Kovásznai tudósítónk jelenti: A három-
székmegyei Páva községben Sütő Kál-
mán ottani fiatal gazdálkodót vérbe-
fagyva találták az uccán. Testén kés-
szurások nyomai látszóttak, amelyből
bizonyos, hogy Sütő gyilkosság áldozata
lett. A csendőrség többeket letartóztat-
ott.

— **Gyengeelméjűek és gyengetehet-
ségeik felvétele.** A Borosjenői (Arad
megye) Gyógypedagógiai nevelő és
foglalkoztató intézetben az 1921—22 tan-
évre több gyengeelméjű és gyengetehet-
ségi, aki az elemi iskola 1. vagy más
osztályában ismételtelen megbukott, il-
letve elemi iskolában nem járt, éptestű
de szellemi rendellenességei eláruló
gyermek vétetik fel. Szegénysorsuk in-
gyenes elhelyezést nyernek. Felváltá-
gositást az intézet igazgatósága ad.

— **Koldusfahut épít Nagyvárad.**
Erdekes módon oldja meg Nagyvárad
városa — mint ottani tudósítónk tele-
fonálja — a koldus és csavargó kérdést.
A városhoz közelfekvő Ősi községben
koldustelepet épít, ahol az összes Nagy-
várad koldusokat és csavargókat elhe-
lyezik. A munkaképeseket kényszermun-
kára fogják, míg a munkaképtelenek
ellátásáról a város fog gondoskodni.

— **Kisérleti telepátikus előadás.** A
szombaton június 16-án megtartandó
Sandloff Boris féle telepátikus esté-
lyének jegyárutását szíveségből a
Kammer Károly cég, (Buzasor 5. sz.)
vállalta és a cég a jegyek árutását már
megkezdte.

— **A »Modern-mozgó» megnyitása.**
Szombaton délután hat órakor ünnepélyes
keretek között nyitják meg az ujonnan
felépített »Modern» nyári mozgót. Az új

tulajdonosok semmi költséget nem kímél-
ve, olyan hatalmas és minden tekintetben
megfelelő mozgót emeltek a Fellegvár
alatti téren, amely Brassó város kényes
izlésű közönségét is ki fogja elégíteni. A
mozgó helyisége mentes a rosszlevegőtől,
berendezése pedig olyan, hogy bármely
közönségnek is beillene. Kényelmes pá-
holyokról és ülőhelyekről gondoskodott a
mozgó igazgatósága, a díszes előcsarnok-
ban pedig elsőrendű búffert állítottak fel. A
mozgó műsorát Boross Lajos igazgató ki-
váló szakértelme garantálja. A megnyitó
műsor keretében az »At Dumitru» című
hatalmas történelmi drámát mutatja be a
»Modern» mozgó.

— **Az Apolló mozgóképszínház** nap
után nagy sikerrel és hatással mut-
tatja be a »Maciste redivivus» című hat
felvonásos kalandor drámát, amelynek
főszerepét Maciste, a kiváló színész, pá-
ratlanul ügyes akrobata és nehéz súlyú
birkózó játsza. A nagyszabású film még
csütörtökön, pénteken és szombaton
látható.

(*) **Megvételre keresem:** Jóka! ös-
szes műveit 100 esetleg 110 kötetben.
Klasszikus regénytári 60 kötetben, Mar-
cali Világtörténelem 12 kötetben, Társa-
dalomtudományi könyvtár, Szociológiai
könyvtár, Természettudományi könyv-
tár, Malonyai Magyar nép művészete,
Beóthi Művészetek története kötetek,
Friedmann könyvkereskedés, Főter
26. Kolozsvár.

— **Modern Röntgen-laboratórium** a
legújabb műszerekkel és saját villanyte-
leppel, dr. Papp Lajos kezelősége alatt
Árvaház-utca 25. Vezető orvos dr. Fi-
scher Gyula specialista. Röntgen átvilá-
gítás és fényképezés, valamint Röntgen
sugarakkal való gyógyítás naponta.

(*) **Új Röntgen-laboratórium.** Ifj.
dr. Flechtenmacher Károly, operateur
volt klinikai tanársegéd, Árvaház ucca
14. szám alatt a legmodernebb felsze-
reléssel és saját villanyteleppel beren-
dezett Röntgen intézetet nyitott.
Röntgen sugarakon kívül ultravioletta su-
garak, valamint »Sollux»-lámpa (Helio-
thermia) áll rendelkezésre. Két orvos,
egy szakképzett nővér.

»Olla gumuk a favorit. VI.

Zongorázik? Hegedül?

6400 Kérje
Moravetz zeneműkereskedés
(Temesvár) Árjegyzékét meg ma.

KANDIA főzőcsokoládé felülmulha-
talan minőségű. 1/2 kg.-os
csomagokban is kapható.
Mindan boltokban, postaküldéssel is.

Fényképező-gépeket

minden gyártmányt jól és gyor-
san javít. Ugyanott fény-
képező-gépek al-
kalmi vétele.

K. Ilyés optikus,
Brassó, Szent-János-u. 28.

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Csütörtökön este fél kilenc órakor
Kis kadét.

Pénteken fél kilenc órakor Arany-
madár.

Szombaton fél kilenc órakor Rózsi-
ka lelkem, éjjel 11 órakor Ej király-
nője.
Vasárnap déli három órakor Já-
nos vitéz, este fél kilenc órakor Rózsi-
ka lelkem.

PÉCHY és TÁRSA
ORADEA-MARE-NAGYVÁRAD
Strada Saguna 20.
(Kapucinus-u.)

Készít minden méretű és mennyiségű tükröt és bútorüveget a
legszebb kivitelben. »Jól és gyorsan» »Díszes és aranyat»

ÜVEGCISISZOLDA
és **TÜKRÁRUGYÁR**

A román moratórium hatása
Csehszlovákiában

Represszáliákat követel a prágai kormány lapja

— A Brassói Lapok tudósítójától. —

PRÁGA, június 13. Prágában nagy felháborodást keltett a román kormány azon intézkedése, amely tizenkét esztendőre elodázza a külföldi román magántartozások rendezését. A csehek hangulatát talán a legjobban a prágai kormány hivatalos lapjának, a „Československá Republika”-nak cikke világítja meg, amely azonnali represszáliákat hirdet. A cseh kormánylap a következőket írja:

— A román kormány rendelete folytán a román állampolgárok külföldi adósságai nem perelhetők. Fel kell vetni a kérdést, hogy mi lenne a következménye annak, ha más államok is hasonló rendszabályokhoz nyulnának és követnék Románia példáját. A példák, főként a rossz példák mindig követőkre találnak. Az említett törvény a csehszlovák exporteurókat és iparosokat is érinti, akik Romániába hitelre szállítottak. Nagyon nehéz a törvény által okozott veszteségeket felbecsülni, azonban el kell készülnünk arra, hogy

ezek az összegek viszonyainkhoz képest igen jelentékenyek lesznek.

Az utóbbi időben a csehszlovák—román kereskedelem szép fejlődésnek indult, a további fejlődése azonban lehetetlen, mivel a bizalomnak meg kell szűnnie és Romániába nem lehet hitelre árut szállítani. Természetesen ez a körülmény nemcsak bennünket sújt,

hanem Románia polgárait is érzékenyen érinti.

A prágai kormány bizonyára meg fogja a módját találni annak, hogy megfelelő retorziókat alkalmazzon, habár igen nehéz a dolgot ilyeneképpen megoldani.

A „Československá Republika” cikkei mindig a különböző prágai miniszteriumok inspirálják. A Romániával szembeni represszáliákat sürgető cikk is tehát csak a prágai kormány tudtával jelenhetett meg, amely körülményből messzemenő következtetéseket lehet levonni.

A magyar szeszipar válsága

Másfél milliárddal tartozik a szeszkartell

(A Brassói Lapok budapesti szerkesztőségétől. —)

BUDAPEST, június 5. A lakikus nagyközönség, amely a gazdasági életben sokszor csak a külsőségeket látja meg, nyilvánvalóan úgy vélekedik, hogy a magyar szeszipar, amelyet kifelé első sorban a szeszkartell képvisel, kitűnő helyzetnek örvend. Szakkörökben azonban jól tudják, hogy ennek ép az ellenkezője igaz. Egy-két nagyipari gyár kétségtelenül meg lehet elégedve, viszont a kisgyárak nagy nehézségekkel küzdenek, a mezőgazdasági szeszgyárak pedig súlyos deficittel számolhatnak.

Most már ismeretesebb a termelési kampány első nyolc hónapjának eredményei. Ezek szerint az idei termelés el fogja érni a tavalyit, tehát meghaladja majd a kétszáz ezer hektolitert. Ezzel a jelentékeny termeléssel szemben azonban a fogyasztás nagy mértékben csökkent és mélyen lesüllyedt a normális színvonal alá. Megállapítható, hogy a kampány első két harmadában mindössze huszonhatezer hektoliter került adózott fogyasztásra, tehát a múlt évi termelésnek csupán ötven százaléka, a mi több milliárd korona veszteséget jelent a kintestárnak. Jelentékenyen csökkent a kiviteli szesz mennyisége is a múlt évi kontingenssel szemben. A tavalyi fogyasztást csakis az adómentesen ipari célokra szolgáló szesz fogyasztása érte el.

Mindent egybevetve, az idei termelés körülbelül 70.000 hektoliternél volt nagyobb a fogyasztásnál. Minthogy pedig a szeszkartellnek még a múlt esztendőből is 45.000 hektoliter szesz készlete maradt, a kampány végén százszázalékos hektoliter elhelyezésre váró, de a mai viszonyok között, előreláthatóan el nem helyezhető készlet fog megmaradni, a melynek önköltségi ára több, mint hatmilliárd kor. Még abban az esetben is, ha a szeszkartell, akár nagy veszteséggel is járó exportra határozná el magát, készleteit a mostani világpiaci árak mellett legfeljebb három milliárd koronáért tudná esetleg a világpiacon értékesíteni.

A szeszkartellnek tehát igen súlyos a helyzete. A gazdák már régóta sürgetik az általuk termelt és már hónapokkal ezelőtt beszolgáltatott szesznek az árát, amelyre csak nagyon csekély előleget kaptak, úgy, hogy erre való tekintettel nagyon sürgősen el kellene helyeznie a szeszt a kartellnek. Ezzel szemben azonban a kartell vezetésében nem épen érthetetlen huzadozás mutatkozik a szesznek minden áron, akár nagy veszteséggel is, a piacra való dobásától.

Van azonban még nagyobb baj is. Az esztendő elején a szeszkartell másfél milliárd koronányi olcsó hitelt kapott a Jegyintézetől. Ennek a hitelnek fedezetül pedig a mindenkor termelt szesz

mennyiséget kötötte le és egyúttal kötelezettséget vállalt arra, hogy a termelési kampány végéig visszafizeti a kölcsönt. Ebből a kölcsönből juttatott a kartell előleget a mezőgazdasági szesztermelőknél. Most pedig az a helyzet, hogy mivel a szesz túlnyomó részét nem lehetett értékesíteni, a kartell sem a gazdáknak az általuk beszolgáltatott szesznek az árát megfizetni, sem a Jegyintézetnek a kapott kölcsönt visszafizetni nem tudja. Lehetséges talán, hogy a Jegyintézet halasztást ad majd a kartellnek a visszafizetésre. De az már nagyon is kétséges, vajjon a Jegyintézet hajlandó lesz-e arra, hogy újabb kölcsönt folyósítson a szeszkartellnek a pár hónap múlva meginduló új kampány előlegeire. Ha pedig nem folyósít, akkor az a helyzet támadhat, hogy a termelők, akik még a most vége felé járó kampányról sem kaptak meg a rég beszolgáltatott szesz árát, az új kampányban előleg nélkül nem tudják majd megkezdeni a gyártást.

A nagyipari gyárak, amelyeknek banktőke áll a hátuk mögött, nyugodtban nézhetnek a jövő elé, mint a csak parányi tőkével rendelkező mezőgazdasági szeszgyárosok, akiknek körében nagy az elkeseredés. Ők a Leipziger és a Lederer-gyár tultermelését előmozdító, bürokratikus intézkedéseivel a szabad forgalmat megakasztó szeszkartell megszüntetését követelik. A szesztermelés és fogyasztás közti egyensúly helyreállítását pedig attól várják, hogy vissza kell állítani a régi kontingenstörvényt, folytatni a nagyipari szeszgyárak kontingensének már megkezdett megváltását, addig pedig, míg ez be nem fejeződik, a mezőgazdasági szeszipar védelmében megtiltani a külföldi melaszból és cukorrépából főzött szesznek a belföldön való értékesítését. Enélkül, úgy mondják, végtelenség vár a magyarországi mezőgazdasági szesziparra.

TŐZSDE

Szerda, június 13.

Bukarest. Valuták. Bécs 0285, Berlin 0345, London 911, Newyork 190, Páris 1270, Prága 594, Róma 980, Zürich 3575.

Valuták: drachma 350—400, osztrák korona 028—029, dinár 220—225, marka 030—040, magyar korona 3.75—4, török lira 140—50, angol font 910—15, dollár 198—99, francia frank 1285—1300, cseh korona 575—590, olasz lira 905—920, leva 175—180, svájci frank 3550—3650, Napoleon 750—760.

Budapest. Valuták. Angol font 28270—28970, cseh korona 18250—950, dinár 66—68.50, dollár 6120—6295, francia frank 397—409, lej 31.50—34, lengyel marka 8.80—9.60, marka 7—745, olasz lira 284—296, osztrák korona 860—905.

Devizák: Bécs 8.60—9.05, Belgrád 66—68.50, Berlin 6.50—6.95, Bukarest 31—33.50, London 28250—28950, Milánó 284—296, Newyork 6120—6295, Páris 392—404, Prága 18250—18950.

Zürich. Nyitás. Bécs 00078, Osztrák bélyegzett 00078, Berlin 000625, Budapest 0085, London 2568, Milánó 2582, Newyork 55625, Páris 35.65, Varsó 00075, Zágráb 6.20, Prága 16.61.

Zárlat. Bécs 000785, Berlin 00058, Budapest 00775, London 25.69, Milánó 25.85, Newyork 55675, Páris 3870, Prága 16.61, Szófia 6.30, Varsó 00080.

Páris. Devizazárlat. Budapest 7.90.

(—) **Emelték a petroleumtermékek árát.** Ismeretes, hogy a kormány és a petroleumvállalatok között már hónapok óta harc dúl a petroleumtermékek árának maximalása miatt. A makacs harc következményei nemcsak a termelés csökkenésében, hanem új kutak fúrásának megszüntetésében is jelentkeztek. A kormány bukaresti tudósítónk jelentése szerint részben teljesítette a vállalatok követeléseit s a következő új árakat állapította meg. Könnyű benzin 6 lej, nehéz benzin 3 lej, világító olaj 3 lej, gépolaj 2 lej 50 bani, pakura 2 lej az iparvállalatoknak és 1 lej 30 bani az állami üzemeknek. Az áremelésekkel kapcsolatban a kormány fenntartotta magának azt a jogot, hogy a belföldi fogyasztásra szánt mennyiség egy harmadát a finomítók készletei fölött rendelkezéssé. A kormány által fenntartott mennyiséget azoknak az iparvállalatoknak és elosztó raktáraknak fogja a kereskedelmi miniszter kiutalni, melyek nem kaptak rendesen petroleumtermékeket. Ugyancsak elhatározta a kormány, hogy a petroleumvállalatok fúrási munkálatait szigorúan ellenőrizi. Az ismertetett áremelések 50—100 százaléig terjednek.

(—) **Az új kiviteli rendszer.** Bukaresti tudósítónk jelenti: Az új kiviteli rendszer, mely a kiviteli engedélyeket megszünteti, valószínűleg június 15-én fog életbelépni. Az állatkivitel tekintetében is az új rendet fogják alkalmazni, azonban az állatkivitel tavaszi felüggesztése miatt a korábban kiadott állatkiviteli permiszket tulajdonosaik a régebbi állatkiviteli illetékek fizetésével használhatják fel, mert a kormány ezeknek szerzett jogait nem akarja csorbítani.

(—) **Megdrágul az újságpapír.** Bukaresti tudósítónk jelenti: A pakura drágulása következtében a papírgyárak a papírárakat emelni akarják. Sassu V. kereskedelmi miniszter ebben az ügyben a jövő hónapban tanácskozára hívja a papírgyárakat, mert a jelenleg érvényben levő áregyezmény július végén lejár.

(—) **A Jegybank kimutatása.** A Banca Nationala most tette közzé május 26-iki kimutatását. E szerint a bankjegyforgalom 15 milliárd 849 millió, a visszeszámlítási hitel 4 milliárd 316 millió, a lombard kölcsönök összege 273 millió lej volt.

(—) **Az importárak forgalmi adója.** A Pénzügyminisztérium rendelete szerint a kereskedők által viszonteladásra behozott külföldi áru után nem kell forgalmi adót fizetni, ha az importáló számlákkal és megrendelésekkel igazolja, hogy közvetlenül a külföldi cégnél rendelte az importált árut. Ezenkívül nyilatkozatot kell adnia arról, hogy viszont eladásra vásárolta az árut és hogy iparigazolványa van.

(—) **Nyeresség és veszteség számlát követelnek a kereskedőktől és iparosoktól.** A brassói pénzügyigazgatóság hirdetményben felhívta az összes kereskedőket és iparosokat, egyéni és társas cégeket, közkereseti, betéti és alkalmi társaságokat, hogy az 1922. évi mérleget és veszteség-nyeresség számlát az igazoló iratokkal együtt június végéig terjesszék be. A hirdetmény szerint azokat az iparosokat és kereskedőket, akiknek nincsenek rendesen vezetett könyveik és akik nem adják be a mérleget és mellékleteit hivatalból adóztatják meg és egyúttal a kivett adó összegével felérvő bírsággal sújtják. Az adó összegének háromszorosával büntetik azokat a kereskedőket és iparosokat, akik hamis adatokat vezetnek be könyveikbe. Azokat a kereskedőket, akik a bekért adatok és könyvek bemutatását megtagadják, a későlelem minden napjára 50—1000 lejig terjedő rendbírsággal fogják sújtani.

(x) **Az elmaradt mérkőzések lejátszása.** A labdarugó szakosztály az elmaradt bajnoki mérkőzések lejátszását a következő napokra tűzte ki: MTE—HTI június 17-ére Brassóban, Hargita—NSE június 21-én Szebenben. Soimii-ivria mérkőzés június 24-én Brassóban lesz megtartva.

(x) **Kötelező balesetbiztosítás a FSSR-hez tartozó egyesületeknél.** A labdarugó szövetség rendelete folytán 44 lej befizetése mellett a központ útján minden egyesület első csapatának tizenegy embere biztosítva van. A biztosítotak nem névleg jelentendők be, hanem az esetről-esetre játszó tizenegyre vonatkozik. A biztosítás, rokkantság, ugyancsak halálesetre 20.000 lelt biztosítjátékosnak. A brassói kerülethez tartozó egyesületek a biztosítási összeget június 25-ig tartoznak a kerülethez befizetni.

(x) **A Comitetul Regional FSSR június 24-én este nyolc órakor tartja ülését,** melyre a bizottság tagjait ezúttal meghívja Medeanu titkár.

(x) **Az FSSR központi bizottsága június 10-iki ülésén előkészítették a július nyolcadiki Bukarestben tartandó közgyűlés anyagát és felolvasták az évi beszámolót.** Károly trónörökös öfenéje olvasta fel az alapszabályokat, majd a bírókérdés végleges rendezésére adott megbízást a labdarugó szakosztálynak. Ezután elhatározta a közgyűlés, hogy a marosvásárhelyi kerület megszüntetessék és mint alkerület a kolozsvári kerülethez csatoltassék, ugyancsak Sima és Predeal a bukaresti kerulettől a brassói kerülethez csatoltassék.

(x) **Futballmérkőzés a Jungfrau tetején.** A Bolton Wanderer nevű angol futball-csapat arra vállalkozott, hogy a Jungfrau tetején, négyezer méter magasságban futball-mérkőzést rendez. A verseny, min Londonból jelentek, jeles pályán, meglehetősen sok kíváncsi jelenlétében súlyosabb baleset nélkül ment végbe.

Kiadó: »Brassói Lapok« nyomdája.

Süveggyártó, Tükrök, Brack, Csilag és Virágcsiszoló, valamint adott rajzok után művészi kivitelben készíti. **HUNWALD** üvegcsiszoló és tükrőgyár. CLUJ, Str. Vlahutá (Bolyai-u. 3.) — Telefon 1-47 9767 Hibás tükröket újra fonszoroz

Szakember

finom sajtok gyártásához kerestetik

„DORA” csemegegyártó

Brassó, Vasut-uca 36. sz. 9188

Tégla

legjobb minőségű bármilyen

mennyiségben kapható

Méhkert 110. sz. Érdeklődni

Vasut-uca 36. Telefon 407.

Fabódé

azonnal eladó

Hiemesch könyvkereskedés,

Brassó.

Saxonia 1004 919

7076

Byron Steamship Company Ltd. London. „Lloyd” 1422 7076
M. EMBIRICOS & Co. București, Str. Paris No. 1.

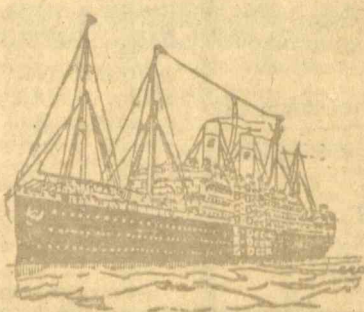
CONSTANȚA direct NEW-YORK

Rendszeres félhavi hajóútvonal a legnagyobb tengerentúli luxus gőzösökkel, melyek Constanța kikötőből indulnak

„King Alexander”

luxusgőzös Constanța kikötőbe érkezik június 2-án és indul június 4-én direct New-Yorkba

Gyorsgőzöseinkkel az átszállási költségek 50 százalékkal olcsóbbak és felben fizetendők -o- -o-

„Constantinople”

luxusgőzös érkezik július 2-án Constanța kikötőbe és indul július 4-én direct New-Yorkba.

III. osztályú hajójegy ára 11.500
 Lei. 0-0-0-0-

Kajütők fenntartása, valamint felvilágosítások végett az egyedül szükséges amerikai vízum elnyerésére forduljon elsősorban cégünkhöz. Címünket megőrizni és feljegyezni kérjük. Pontos, lelkismeretes és érdeklődő felvilágosításokkal és prospectussal készséggel szolgálunk.

M. EMBIRICOS & Co. București, Str. Paris No. 1.

Ma már mindenki tudja, hogy a tavaszi és nyári ruhaszövetet nagy választékban a legújanyosabb árban

Soci György

szövetüzletében, Brassó, Weisz-Mihály-utca 18. sz. vásárolhat. - - -

Eladás nagyban és kicsinyben!

HALÁSZ TESTVÉREK

ORADEA MARE (NAGYVÁRAD) STR. CUZA VODA (SZACSVAY-ÚJ) 17. TELEFON 11-94.

ACÉLLEMEZ ÜZLETI

REDŐNYÖKET

napellenőrző szerkezetet, önműködő ajtócsukót GYÁRTUNK és legolcsóbban SZÁLLITUNK. ÁRAJÁNLATTAL DÍJTALANUL SZOLGÁLUNK!

Brassói képviselő: VARGA JÁNOS műlakatos, Szent János-utca 17. szám.

„Transilvania”

szálloda és étterem ♦ COVASNA fürdőn.

Legkellemesebb szórakozóhelyeinek egyike
 Kényelmes szobák. Penziók.
 Kifűtött ételek és italok.
 Abonákások.

ÁLLANDÓ CIGÁNYZENE.
 Bérkocsi mindennemű forgalomra,
 istálló, autogarage stb.
 Jun. 1-től-okt. 1-ig.

SZOLID ÁRAK!

PONTOS KISZOLGÁLÁS!

Erdélynek legdusabban felszerelt rövid, nürnbergi, díszmű és játékarú nagykereskedése

Nussbaum Testvérek

Târgu-Mureș—Marosvásárhely
 Telefon interurban 200. Telefon interurban 200.

Eladás csak viszonteladóknak.

6702

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT

a gyáros,
 a vállalkozó,
 a kereskedő,

ha olcsón és eredményesen akar hirdetni a Lloyd Express hirdetési irodától,
 Cluj-Kolozsvár, Strada Julius Maniu No. 4. Telefon 14-55.

!

Kidolgoz propaganda tervezeteket, elhelyez eredeti tarifák szerint hirdetéseket a világ bármely lapjában.

9131

Böhler Testvérek és Tsa.

acélművek r.-t.

!

Autóacél,
 Rapidacél,
 Szerszámacél,
 Különlégességi acél,
 Vonott acél tengelyek,
 Rugóacél, Acéldrót, Kalapácsok,
 Malomkölesítő szerszámok,
 eredeti gyári árban raktáron tart

Schiel Testvérek

gépgyár r.-t. városi lerakata
 Brassó.

Erdély legrégibb
 késműves és lát-
 szerész üzlete:

!

KUN MÁTYÁS FIA
 C. U. I., Calea Victoriei No. 2.

Lloyd 156-158

R. T. Cluj-Kolozsvár

Raktárról szállíthatók:

Bronz, sárgaréz csapok és szelepek, Injektorok, Vizmutatók, Olajozók, Zsírozó szelepek, Tömítő anyagok, Manometerek, Vacuum méterek, Csővágók, Csőfogók, Készítmények fémekkel, Csavart csatlakozások, Gatter és körtörés lapok, Horgonyzott, sárga és vörösréz sodrony, Sárga és vörös réz lemezek, Fémek angol ón, alumínium, bronz, csapágyvém.

Párhuzamos csatlakozások, Gummicserékek, gumilemezek, Carbíd-lámpák bányászathoz, Goodrich autógummi, National-Radiator fűtőtestek.
 Lloyd 1475 1107
 BENZINMOTOROK stb. stb.

INGYEN! — — — INGYEN!

kérje a!

képes árjegyzékünket,
 szép és értékes áruinkról.
 „COMPANIA ELVEȚIANĂ”
 Cal. Griviței No 153.
 BUCAREȘT.

8707

Téli szalámit

kg-ját 90 lejért (kifőtetve)
 szállítunk promt franco lak-
 helyre 5-10 kg-os posta-
 csomagokban.

CREDITUL TEHNIC TRANSILVANIA
 Sibiu, Scheia-utca 16. 9182

Óriási haladás a villanyvilágítás terén!

Községek, falvak, családi házak villannyal való ellátása aránylag kevés befektetéssel! — Nem kell távvezeték! Feleslegesek a nagy erőközpontok, mert egy 4 lóerős motor elegendő **MUNDUS** akkumulátorok segítségével a lakóházak százainak villanyvilágítással való ellátására.

Bővebb felvilágosítást nyújt:

MUNDUS
 BRASSÓ, Eötvös-utca 4. sz.

9201

Palma

Kaucsuktalp és kaucsukcsizma tartósabb a legjobb bőrnél!

Radió Hird. Iroda 8891

Prima minőségű bőrt, varrós-íj nagyban mennyiségben olcsón kapható

ADLER HUGONÁLA
 ARAD, Strada Brătianu No. 5. Kelet úti Ártól

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pt. Școală - BCU Cluj

Nyomdák Dobozgyárak Könyvkötészetek figyelmébe!

Képviseik:

Typograph O. m. b. H. Berlin: Univerzal „B” típusú szedőgépek és alkatrészek.

Frankenthal Schnellpressenfabrik, Frankenthal: kő- és könyvnyomdagépek, körforgó (rotációs) gépek

Heidelberger Schnellpressenfabrik, Heidelberg: automatikus kiszolgálású téglagyorsajtók

Chr. Mansfeld, Leipzig: könyvkötészeti és kartonage gépek

Klinghardt & Co. Schriftgießerei u. Messing-Ilustrationsfabrik, Leipzig: cím- és kenyérírás rézleniák

Szállítunk raktárról: 8605 a legkifűnőbb minőségű festéket, henger-masszát, fűződrótot és a nyomdaiparban használt összes anyagokat.

Technica R.-T.

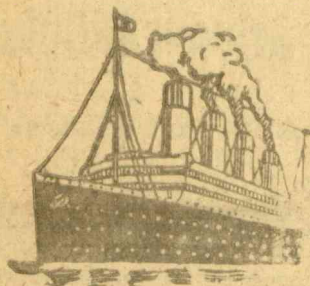
Tg. Mureş

Sürgönycim: Technica. Telefon 5-36

WHITE STAR LINE

(FEHÉR CSILLAG VONAL)

Bréma — Amerika
Cherbourg — Amerika

A világ legnagyobb hajói

Majestic	56.551 tonna
Olympic	46.439
Homeric	34.692
Adriatic	24.541
Pittsburgh	16.322

Közvetlen forgalom

Amerikával és Canadával
Brémától és Cherbourgtól

Mindenemű felvilágosítással szolgál
hajójegy-ügyekben romániai
vezérképviselőnk:

N. Brück & Co. cég

BUKAREST, Str. Sărlindar 12.

Románia legnagyobb hajóügynöksége.

HÁZ ELADÁS.

Brassóban a belvárosban egy modern emeletes ház, folyó évi június hó 28. napján d. o. 10 órakor megtartandó nyilvános árverésen dr. Bauszner Guido közjegyzőnek a Buza-sor 11. szám alatt levő irodájában elfogadni. — A közelebbi feltételek nevezett irodában betekinthetők. Kiküldési ára 800.000 lei. Dr. BAUSZNER GUIDO közjegyző

ÜZLETÁTHELYEZÉS.

ROSENFELD JENŐ
Türga-Mureş — Marosvásárhely
kézműváru és szövőfonál
nagykereskedő üzletét át-
helyezte Főter 20. sz. alá.
(Volt Szilágyi Lajos féle üzlet.)

TEICHERT SOHN gyártmányu
famegmunkálógépeket

raktárról szállít Bizám mérnök Nagy-
várad, Körös-ucca 27.

Eredeti szabadalmazott
Dick-féle Balataszajak
főelárusító helye **Kamaryt & Meder**
Műszaki üzlet. Érdeklődésben K. & H. HELLER, BUDAPEST-WIEN.
Brassó, Weisz Mihály-utca 15.
Telefon: 47. Távirati cím „KAMEDER, BRASOV”
Minden szíjéri teljes garancia!

MARTINI & ROSSI
TORINO
VERMOUTH
MARITIME, RUM JAMAICA.
ELIXIR FERNET.

Csomagok, ládák, kannák, palackok, waggonok elzá-
rásához; kisebb kávé-, tea-
kakaó-stb. csomagocskák,
valamint kozmetikai és
pharmaceutikus különle-
gesek reklámdiszkítés-
hez, valamint szörme, csipke,
szövet-, selyem stb. stb.
jelzéséhez használja köz-
kedvelt

Fém.
biztosító-plombáimat.
Mintával és árajánlattal mindenkor szívesen szolgál:
HIRSCH ALBERT Berlin C 2. Burgstrasse 27.
Sürgönycim: AHAPLOMBEN BERLIN.

Egészséges fogakat
ELIDA fogcrém,
ELIDA szájois által

FABRE LINE
FRANCIA HAJÓZÁSI TÁRSASÁG
CONSTANZA-NEW-YORK
közvetlen hajójáratok minden hónapban.
Legközelebb indulnak:
„CANADA” június 9-én,
„MADONNA” július 9-én,
„BRAGA” augusztus 9-én
Átsza is nélkül Csak egy vízum: az amerikai
szükséges Augusztus 1-től rendes hajójáratok
CONSTANZA — JAFFA (PALESZTINA) MAR-
SEILLE között.
RENDKIVÜL KEDVEZŐ FELTÉTELEK.
Felvilágosításokat nyújt, prospektusokkal és hajójeggyel szolgál
FABRE LINE S. A. R. Bucuresti
PASAG. COMOEDIA.
„RECLAMA” No. 3015.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy szó ára: 1-50 lei. — Vastagabb betűvel
3 lei. — Legkisebb apróhirdetés Ára 15 lei.

Lakáscsere: Elcserélném egy szoba és
konyha belvárosi lakásomat nagyobb lakással.
Megfelelő letelepést fizetek Tabak Kapu-u. 9205

Eladó 800 vagonon száraz tűzifa. **Szállí-**
tok elsőrendű géptelát és fedélcserepet. Brassó,
Hosszu-ucca 15. I. em. Telefon 5-21. 9142

Eladó 11 drb. 2x1 méter belvilágú teljesen új
ablaktok 4 nagy és 4 kicsi szárnyal, el-
sőrendű asztalosmunka és anyag (festés, vasalás
és üveg nélkül) 18.000 Lei ab wagon Székelyud-
varhely. Dr. Hiniéder F. Akos, Odorheiu. 9202

Tűzfeszálítást vállalkoz teherautókkal
alkalmas uton. 10 km. távolságig napi teljesítmény
10 vagon. Mózes Miklós, Lipova. Hotel Cen-
trala. 9203

Mongolicza tenyészkán 18 darab
1/4 éves kiválóan jól fejlődött, biztos átvészelt és
260 darab 4 hónapos malac orbánc és himlő ellen
beoltva, eladó. **Gróf Stubenbergről**
zsef uradalom Székelyud, Bi-
har-megye. — Józsaftelügyelő-
ségénél. 9214

Harmonium Hönig-gyártmányu béka-
beli, 12 változattal, csaknem új, csodaszép kiállít-
tás és hanggal 30.000 Leiért eladó. Leveleket
„Ritka alkalom” jellegre a kiadóhivatal továbbít.
9204

Bőr Clubgarnitúra hozzávaló asztallal, teljesen
új eladó. Cim 9206 sz. alatt a kiadóban.

Román és francia órákat ad la-
teljesen új, oktatás német vagy francia nyelvből.
Cim „1898” jellegre alatt a kiadóban. 9207

Közepkorú tisztviselő szobát keres magának od-
nél. Ajánlatokat 9208 szám alatt a kiadoba kér.

Házasság céljából 30 éven aluli özvegy asszony
ismerettségét keresem. Leveleket 9209 sz. alatt a
kiadóban kérem leadni.

Keresek július elsejére három tagu családból
megbízható közepkorú asszonyt vagy leányt, aki
jól tud főzni. Cim 9212 sz. alatt a kiadóban.

Megvételre keresem a „Fidibusz”
című vicclap néhány régebbi évfolyamát az 1915.
16-ik évfolyamokon kívül. Lőbi hírlapiroda, Te-
mesvár. 9213

Eladó 1 drb. 4 hengeres motorkerékpár Fabric-
National gyártmányu. Bergleiter Gustávnál, Szé-
kelyudvarhely, Fronius lerakat.

Cseplőgarnitúra 4-es Ruslonprottor
lokomobil Schuttlwert cseplő teljes felszereléssel
üzemképes állapotban eladó Értekezni Sepsiszent-
györgy Str. Eminescu 14 b. 9107

Eladó egy 8 HP. egész új benzínmotor. É-
deklődni Kioos Hans-nál, Rozsnyó 803. (Brassó
mellett.) 9081

Keretfűrészek (Voilgatter) használt üzemképes
állapotban Pini és Kay gyártmány 24 és 30 nagy-
ságban eladó. Bővebbet Schwarz Mendel Utóda
cégnél Reghinul Sasesc (Sászregén.) 9097

Mariavölgyi gyógyfürdő üdülőte-
lep megnyit. Cukorbetegség, gyomorbajok, holtya-
bántalmak, epekövek, legutak, váltóház, vesebajok
stb. ellen orvosi szaktekintélyektől ajánlva. Kony-
ha elsőrendű. Előnyös árak. Tizenegy különféle
asványvízforrás. 9147

10 különböző **nangszerozó** álló teljes
zeneakberendezés eladó. Árba 247 házsz. 9149

Hat lőerős gőzcseplőgép gar-
nitúra eladó Szőlősi Samunál,
Odorheiu (Székelyudvarhely). 9150

Eladó kedvező feltételek mellett. Hosszúfaluban
a főuton egy kőház, mely áll üzlethelyiségből, 3
szoba, konyha és nagy táncteremből, vízjellel
nagy udvarral és gyümölcsösökkel. A helyiség
egy jól menő vegyeskereskedés van és azonnal
alkalmas fűrészgár, malomipar, gyapjúfeldol-
gozás bármely üzlet folytatására is. A ház azonnal
átvehető és beköltözhető. Értekezni lehet Cserná-
faluban Dr. Kiss Kálmán ügyvéd irodájában. 9151

Szolid, tiszta és szorgalmas magyar leány vagy
asszony, aki kétféle család háztartását önállóan
ellátni tudja, jó fizetéssel, július elsejére, Baka-
restben belépésre kerestetik. Cim Vasile Damian,
Bucuresti, Căsuța Postală 243. 9153

Eladó 900 mm. cseplő benzínmotorral, teljes föl-
szerelés kifogástalan üzemképes. Kovászna Fer-
dinánd-tér 15. sz. Levelekre nem válaszolok. 9161

Olcsó autó eladó. Csukott „Ford” autó
új gumikkal eladó. Ára 45.000 lei. A gépezetről
jót állók. Ioan Albu Fekete-ucca 7. szám Braşov.
9162

Destillateur 34 éves, a szeszipar
minden ágában magasabb fokozat kép-
zett vezető állást keres. Rakovsky, Cluj,
Str. Filipescu 8. 9163

Ügyes fiu könyvkötő tanoncnak felvételt
Scholz Ferencnél Fogarason. 9164

Egy egyedülálló hölgy részére egy idősebb
épolónő jó fizetés ellenében kerestetik. Kö-
zelebbi felvilágosítás Brassó Vár-ucca 89/1. 9171

Méhes, hat család, 6 kaptár kerettel és egy
mészpergető eladó. Cim 9172 sz. alatt a kiadóban

Működésben teljesen jártas a **molnári** vagy
idősebb segédet azonnalra feveszünk. Csíha és
Rákosi Kezdővásárhely. 9184

Egy kósniplett 21 g. u. bérkocsit
elkötözés miatt eladó Bővebbet Malomárok 27/c
alatt. 9194

Egy ügyes elarusító felvételt
céposzakmában lőnyben, valamint egy tanuló
leány fizetéssel. Kapu ucca 44. 9179